

Investigating the Adaptation Process of Turkish and Foreign Students: A Qualitative Study

Banu ALTUN, Ministry of National Education, ORCID ID: 0000-0003-1236-3178
Mehmet MURAT, Gaziantep University, ORCID ID: 0000-0003-3946-7006

Abstract

The subject of this study is to examine the adaptation process of Turkish and foreign university students to university by using qualitative research methods. In the research, phenomenology design, one of the qualitative research methods, was used to explore the university adaptation experiences of Turkish and foreign students. The importance of this study is the examination of Turkish and foreign university students' university adaptation processes together. While determining the study group in this study, criterion sampling was chosen among non-probability sampling types. In the study group, semi-structured interviews were conducted with 16 Turkish and 12 foreign 2nd and 3rd year university students, paying attention to the saturation of the data. In data analysis, Giorgi's phenomenological analysis steps were applied, and Maxqda Analytics Pro 20 software was used. As a result of the phenomenological analysis, five themes related to university adjustment were obtained. These themes are "the meaning of adaptation for students", "things done to adapt to university", "factors that facilitate the adaptation process to university", "difficulties encountered in the process of adaptation to university", and "expectations of students in the process of adaptation to university" were determined. As a result of the research, it was seen that the factors that facilitate the adaptation process of Turkish and foreign students to the university are common factors. In addition, it has been determined that Turkish and foreign students have different and common aspects regarding the behaviors of the students to adapt to the university, the difficulties they encounter in the process of adapting to the university, and their expectations for adaptation to the university. Suggestions for the results obtained in the research are given.

Keywords: Adaptation to university, the adaptation of foreign students, university students

Inonu University
Journal of the Faculty of
Education
Vol 23, No 3, 2022
pp. 1921-1953
DOI
10.17679/inuefd.1131456

Article Type
Research Article

Received
16.06.2022

Accepted
25.12.2022

Suggested Citation

Altun, B. & Murat, M. (2022). Research of the adaptation process of Turkish and foreign students: A qualitative study, *Inonu University Journal of the Faculty of Education*, 23(3), 1921-1953. DOI: 10.17679/inuefd.1131456

This article was produced from the master's thesis of the first author, which was accepted by Gaziantep University in July 2021

EXTENDED ABSTRACT

Introduction

The demand for university education in our country is increasing every year. This demand comes not only from Turkish students but also from foreign students. University education affects an individual in many different aspects, such as professional, social, intellectual and in terms of economics. Therefore, completing university education is very important for individuals. After graduating from the university, the adaptation process awaits the students. Adjusting to university is the individual's social, academic, emotional and cultural integration into the environment they are in. Individuals who start university with great efforts and for various purposes may be disappointed when they cannot adapt. This can go as far as dropping out of university education. For this reason, it is very important to understand the adaptation processes of Turkish and foreign students. It is expected that the results obtained from the research will be a basis for the activities to be carried out in order to facilitate the adaptation process of Turkish and foreign students.

Purpose

In this study, it is aimed to comparatively examine the adaptation process of Turkish and foreign students who have just started university to university life, and to explore the adaptation perceptions of Turkish and foreign students.

Method

In this study, the phenomenology design, one of the qualitative research designs, was used. Data were collected by conducting semi-structured interviews with 16 Turkish and 12 foreign volunteer participants who studied in the faculty of education at Gaziantep University. The data were analyzed according to the phenomenological analysis steps. The data were coded separately by two researchers. The study was completed on the codes that were agreed between the researchers. In this process, Maxqda Analytics Pro 20 program was used. In the study, the data of the master's thesis research titled "Examination of the adaptation processes of Turkish and foreign students: A qualitative research by the first author of this article were used.

Findings

As a result of the phenomenological analysis, five themes related to adjustment to university were obtained. These themes are "the meaning of adaptation for students", "things done to adapt to university", "factors that facilitate the adaptation process to university", "difficulties encountered in the process of adaptation to university", and "expectations of students in the process of adaptation to university" were determined. The theme of the meaning of harmony for students consists of social adaptation, academic adaptation, personal adaptation, new beginnings that come with starting university and learning the language only spoken by foreign participants. The theme of what is done to adapt to the university; It consists of the categories of communicating, making effort, taking part in on-campus activities, improving their language, making friends, taking things as they come and using social media. The theme of factors facilitating adaptation to university includes social support, teachers' attitudes, opportunities on-campus, familiar situations, making friends, and having social personality traits. The theme of the difficulties encountered in the process of adaptation to the

university consists of problems arising from university, problems with socialization, problems arising from personal characteristics, personal problems and problems arising from the language spoken which is expressed by foreign students only. The theme of students' expectations in the adaptation process consists of the sub-codes of having in-university activities and orientation work.

Discussion & Conclusion

Looking at the results of the research, it is seen that the most important area of adaptation for Turkish and foreign students is the area of social adaptation. However, for foreign students, being friends with Turkish students, spending time together and being in contact with Turks are more important than activities with foreign students for their adaptation. It has been seen that the most common method used by students to adapt to the university is to interact with the environment and the teachers. For foreign students, improving their Turkish is the main method they use to make their adaptation process to university easier. Considering the statements of the students, the use of social media has started to become a tool to adapt to the university. In addition, although some students did not make any effort to adapt, it was observed that they adapted to the university over time. This adaptation process took longer than the students who made an effort. Social support from the environment, university professors and family are the main factors that facilitate the adaptation process to the university. Familiar situations such as studying in the city they live in, the culture being similar to their own, and having past experiences of being away from their families have been seen to facilitate the adaptation process to the university. While the problems experienced by Turkish students in the integration process are mostly personal problems, the problems of foreign students are generally due to language inadequacy. Students think that an effective orientation work and participating in on-campus activities will make it easier to adapt to the university.

Türk ve Yabancı Öğrencilerin Üniversiteye Uyum Süreçlerinin İncelenmesi: Nitel Bir Araştırma

Banu ALTUN, Milli Eğitim Bakanlığı, ORCID ID: 0000-0003-1236-3178

Mehmet MURAT, Gaziantep Üniversitesi, ORCID ID: 0000-0003-3946-7006

Öz

Bu araştırmanın konusu; Türk ve yabancı üniversite öğrencilerinin üniversiteye uyum sürecini nitel araştırma yöntemleri kullanarak incelemektir. Araştırmada Türk ve yabancı öğrencilerin üniversiteye uyum deneyimlerini keşfetmek amacıyla nitel araştırma yöntemlerinden fenomenoloji deseni kullanılmıştır. Bu araştırmanın önemi; Türk ve yabancı üniversite öğrencilerinin üniversiteye uyum süreçlerini birlikte incelemesidir. Bu araştırmada çalışma grubu belirlenirken olasılığa dayalı olmayan örneklem türlerinden, kriter (ölçüt) örnekleme seçilmiştir. Çalışma grubunda verinin doygunluğa ulaşmasına dikkat edilerek 16 Türk, 12 yabancı üniversite 2. ve 3. Sınıf öğrencisi ile yarı yapılandırılmış görüşmeler yapılmıştır. Veri analizinde Giorgi'nin fenomenolojik analiz basamakları uygulanmış ve Maxqda Analytics Pro 20 yazılımı kullanılmıştır. Yapılan fenomenolojik analiz sonucunda üniversiteye uyum ile ilgili 5 tema elde edilmiştir. Bu temalar; "öğrenciler için uyumun anlamı", "üniversiteye uyum sağlamak için yapılanlar", "üniversiteye uyum sürecini kolaylaştıran faktörler", "üniversiteye uyum sürecinde karşılaşılan zorluklar", ve "öğrencilerin üniversiteye uyum sürecindeki beklentileri" olarak belirlenmiştir. Araştırma sonucunda Türk ve yabancı öğrencilerin üniversiteye uyum sürecini kolaylaştıran faktörlerin ortak faktörler olduğu görülmüştür. Bunun yanı sıra öğrencilerin üniversiteye uyum sağlamak için yaptıkları davranışlar, üniversiteye uyum sürecinde karşılaştıkları zorluklar ve üniversiteye uyum için beklentileri ile ilgili olarak Türk ve yabancı öğrencilerin hem farklı hem de ortak yönleri olduğu tespit edilmiştir. Araştırmada elde edilen sonuçlara yönelik önerilere yer verilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Üniversiteye Uyum, Yabancı Öğrencilerin Uyum, Üniversite Öğrencileri

İnönü Üniversitesi
Eğitim Fakültesi Dergisi
Cilt 23, Sayı 3, 2022
ss. 1921-1953

DOI

10.17679/inuefd.1131456

Makale Türü
Araştırma Makalesi

Gönderim Tarihi

16.06.2022

Kabul Tarihi

25.12.2022

Önerilen Atıf

Altun, B. & Murat, M. (2022). Türk ve yabancı öğrencilerin üniversiteye uyum süreçlerinin incelenmesi: Nitel bir araştırma. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 23(3), 1921-1953. DOI: 10.17679/inuefd.1131456

Bu makale birinci yazarın Gaziantep Üniversitesi tarafından Temmuz 2021 tarihinde kabul edilen yüksek lisans tezinden üretilmiştir.

Türk ve Yabancı Öğrencilerin Üniversiteye Uyum Süreçlerinin İncelenmesi: Nitel Bir Araştırma

Her yıl Türkiye’de düzenli olarak uygulanan üniversiteye yerleşme sınavına 2021 yılında ortalama olarak 2 milyon 500 bin aday girmiştir. Bu adaylardan 840 bini herhangi bir lisans ya da ön lisans programına yerleşme hakkı kazanmıştır (Yök, 2021). Bununla birlikte 2019-2020 eğitim ve öğretim yılında 190 üniversitede 184.046 yabancı uyruklu öğrenci eğitim almıştır (Yök, 2021). Yabancı uyruklu öğrencilerin Türkiye de eğitim görme oranları gün geçtikçe artmaktadır. Bu sayılar bize Türkiye de üniversite eğitimi görme talebinin sadece Türk öğrenciler tarafından değil, aynı zamanda yabancı uyruklu öğrenciler tarafından da arttığını göstermektedir.

Öğrencilerin büyük kısmı üniversite eğitimi sonunda meslek ve kariyer sahibi olmak istemektedir (Koçyiğit & Eğmir, 2015; Şahin vd., 2011). Bu durumun farkında olan öğrenciler için üniversiteyi kazanmak oldukça önemlidir. Üniversiteye gitmek öğrencilerin hayat akışını etkileyen zorlu bir deneyim sürecidir (Clinciu, 2013). Öğrenciler üniversite eğitimi için ailesinden uzak bir ortama, tanımadığı bir sosyal çevrenin içine girer, bununla birlikte pek çok psiko-sosyal sorunla karşılaşır (Sürücü & Bacanlı, 2010). Barınma, beslenme, ekonomik kaynakların kullanımı, kültürel farklılıklar, güvenlik gibi konular üniversiteye yeni başlayan öğrencilerin yoğun stres altında kalmalarına sebep olmaktadır (Mercan & Yıldız, 2011). Karahan ve diğerleri (2005a) bu süreçte öğrencilerin yaşam sorumluluklarını tek başına üzerine almaları gerektiğini belirtmektedirler.

Üniversitenin ilk yılı, öğrenciler uyum sağlayamazlarsa zorlu bir yıl olarak geçebilir (Clark, 2005; Feldt vd., 2011; Wang vd., 2006). Bu zorluklar; akademik sorumluluklar (Clark, 2005), maddi sıkıntılar (Mutambara & Bhebe, 2012; Tinto, 1982), aile ve arkadaş ilişkileri (Buote vd., 2007), ev hasreti(English vd., 2017), stres (S. R. Baker, 2004; Dyson & Renk, 2006; Skowron vd., 2004), yeni yaşam tarzına uyum (Clinciu, 2013; Mutambara & Bhebe, 2012), depresyon ve dalgınlık gibi psikolojik rahatsızlıklar (Fisher & Hood, 1987), yabancı öğrenciler için dil problemleri (Sungur vd., 2016; Wang vd., 2006), maddi durum, karşılıklı ilişkiler (Sungur vd., 2016) ve kültürel farklılıklar, sosyal destek eksikliği (Pare & Tsay, 2014), kültür şoku ve izolasyon (Mudhovozi, 2011; Nailevna, 2017; Rabia, 2017; Zhou vd., 2008) şeklinde sıralanabilir.

Üniversiteye uyum sağlayamayan öğrenciler sosyal, akademik ya da duygusal konularda zorluklarla karşı karşıya kalabilmektedirler. Bu zorluklarla baş edemeyen öğrenciler; yalnızlık (Duru, 2008), depresif belirtiler (Dyson & Renk, 2006; Fisher & Hood, 1987; Horgan vd., 2016; Skowron vd., 2004), akademik başarısızlık (R. W. Baker vd., 1985; Tinto, 1975), okul terki (Bean, 1979; Pascarella & Terenzini, 1980; Spady, 1970; Tinto, 1975, 1982), uyuşturucu kullanımı (Mounts, 2004) gibi durumlarla karşı karşıya kalmaktadır. Sosyal ve akademik konularda uyum sağlayamayan öğrencilerin üniversiteye ve hedeflerine bağlılık geliştiremedikleri; bu nedenle okul bırakmaya yöneldikleri görülmüştür (Pascarella vd., 1986). Şimşek’in (2013) yaptığı araştırmada öğrencilerin okulu bırakma eğilim oranı %45 çıkmıştır. Bu durum öğrenciler için üniversite yaşamının ne denli zor olabileceğini göstermektedir. Bülbül (2012), okul terkinin sebepleri arasında akademik uyum problemlerinin önemli bir yer tuttuğunu belirtmektedir. Uyum sağlayamayan üniversite öğrencisi için üniversite eğitimi, hayalini kurduğu yer olmaktan çıkıp kâbusa dönüşebilmektedir.

Öğrencilerin karşılaştıkları bu zorlukların üstesinden gelebilmeleri ve yeni duruma alışmaları için uyum sağlamaları gerekmektedir. Türk Dil Kurumunun tanımına göre uyum; toplumsal çevreye veya bir duruma uyma, uyum sağlama, intibak, entegrasyon anlamına gelmektedir. Uyum, birey ve çevre arasındaki ilişkiyi yansıtır, çevrenin özelliklerini anlayıp bireyin bu özelliklere uyum sağlama çabasıdır (Tao vd., 2000). Sharma'ya (2016) göre uyum; bireyin biyolojik, psikolojik ve sosyal ihtiyaçlarını başarıyla karşıladığı ve uygun davranışsal tepkilerle toplumun ve kendi ihtiyaçları arasında denge kurduğu bir süreçtir. Uyum doğumdan ölene dek günlük olaylarla karşı karşıya gelen bireyin yaşadığı doğal bir süreç olarak kabul edilir (Gençöz, 1998).

Üniversiteye uyum; üniversite eğitimini devam ettirmek, psikolojik olarak refahın tadını çıkarmak ve akademik olarak yeterli başarıya ulaşmaktır (Mutambara & Bhebe, 2012). Baker & Siryk (1984) çalışmalarında üniversiteye uyumu 3 alt boyuta ayırmıştır bunlar; akademik uyum, sosyal uyum ve kişisel-duygusal uyumdur. Literatürde uluslararası öğrencilerin uyumu ile ilgili araştırmalara bakıldığında sosyal uyumun yanına kültürel uyum alt boyutunun da eklendiği görülmektedir (Gopalan vd., 2019; Mesidor & Sly, 2016; Nailevna, 2017; Nasir, 2012; Pare & Tsay, 2014; Shu vd., 2020).

Akademik uyumu Baker & Siryk (1984), bireyin üniversite eğitim programının gerekliliklerini yerine getirmek olarak açıklamışlardır. Akademik uyum; öğrencinin sınıf performansı ve entelektüel gelişimini ifade eder (Tinto, 1975). Akademik uyum öğrencinin eğitimi ve eğitim ortamındaki bütün faktörlere uyum sağlamasıdır.

Sosyal uyum; bireyin yeni çevresine ve arkadaşlarına alışma durumunu ifade eder. Birey ve diğer kişiler arasındaki etkileşimdir (Tinto, 1975). Sosyal uyum öğrencinin çevresindeki değişikliklere uyum sağlamasıdır.

Kişisel uyum; bireyin üniversite yaşamında kendini psikolojik açıdan iyi ve yeterli hissetmesi olarak kabul edilmiştir. Kişisel uyum, kişinin ruhsal yaşamının bütünüyle sağlamak istediği uyumdur (Çelik & Çırak, 2019). Kişisel uyum öğrencinin yaşadığı psikolojik süreçlere, ruhsal değişikliklere uyum sağlamasıdır.

Kültürel uyum; öğrencinin ev sahibi ülkenin yaşam tarzına uyum sağlamasıdır (Nailevna, 2017). Kültürel uyum, öğrencinin gittiği ülkede karşılaştığı kültürel farklılıklara uyum sağlamasıdır. Dyson & Renk (2006), üniversiteye uyumun her öğrencinin kendi gelişim hızına göre değişiklik gösterdiğini ve her öğrencinin uyum aşamalarının farklılık gösterdiğini belirtmiştir.

Yapılan araştırmalar; Üniversiteye yeni başlayan öğrencilerin sosyal destek kaynaklarından faydalanma (Bender vd., 2019), ilk yıl seminerlerine katılma (Pascarella & Goodman, 2006; Sidle & McReynolds, 1999), oryantasyon eğitimi alma (Burgette & Magun-Jackson, 2008; Pascarella vd., 1986), arkadaşlık ilişkileri geliştirme (Buote vd., 2007; Spady, 1970), üniversite deneyiminden memnuniyet ve üniversiteye bağlılık (Spady, 1970), öğretim üyeleri ile gayri resmi iletişim kurma (Bailey & Hsu, y.y.; Pascarella, 1980; Tinto, 1982), üniversitenin öğrencilere öğrenci fakülte etkileşimini arttıran çalışmalar yapması (Kuh & Hu, 2001; Tinto, 1982), olumlu başa çıkma stratejileri geliştirme (Wang vd., 2006), gibi durumların üniversiteye uyum ile ilişkili olduğunu göstermiştir.

Yapılan araştırmalar ışığında üniversite yaşamına uyum sağlamanın üniversite eğitime devam etmede önemli bir rol oynadığı görülmektedir. Bu bilgilere bakıldığında üniversite eğitimi alabilmek için büyük hayaller kuran öğrencilerin üniversite yaşamına geçtiğinde uyum sağlayabilmesi oldukça önemlidir. Bu çalışma ile Türk ve yabancı öğrencilerin üniversite uyum deneyimlerini keşfetmek amaçlanmıştır. Elde edilen sonuçların Türk ve yabancı öğrencilerin uyum sürecini kolaylaştırması amacıyla yapılacak faaliyetlere bir dayanak olması beklenmektedir. Bu çalışma ile Türk ve yabancı üniversite öğrencilerinin uyum deneyimlerini birlikte inceleyerek, literatüre üniversiteye uyum fenomeni ile ilgili farklı bir bakış açısı kazandırmak istenmektedir. Bu araştırmanın önemi, üniversite eğitime geçmiş Türk ve yabancı öğrencilerin üniversiteye uyum süreçlerini nitel araştırma yöntemlerini kullanarak, karşılaştırmalı olarak incelemesidir.

Yöntem

Araştırma Deseni

Bu araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden olan fenomenolojik araştırma deseni kullanılmıştır. Fenomenolojik araştırma, katılımcıların bir fenomen (olgu) ya da kavramla ilgili deneyimlerinin ortak anlamıdır (Creswell, 2018, s. 77). Bu çalışmada ise üniversiteye uyum olgusu derinlemesine incelemek, Türk ve yabancı öğrencilerin uyum süreçlerini anlamak ve anlamlandırmak amaçlanmıştır.

Araştırma Nasıl Gerçekleşti?

Bu araştırma Gaziantep Üniversite Eğitim Fakültesi 2. ve 3. sınıf Türk ve yabancı öğrenciler ile gerçekleştirilmiştir. Katılımcılar üniversiteye uyum deneyimini yaşamış, yüz yüze eğitim görmüş öğrencilerden gönüllülük esasıyla seçilmiştir. Görüşmeler yüz yüze ya da çevrimiçi olarak Zoom programı üzerinden yapılmıştır. Görüşmeler 2020/2021 öğretim yılında tamamlanmıştır. Görüşmeler 15-40 dakika arası sürmüştür ve her katılımcı ile bir kez gerçekleşmiştir. Görüşmeler birinci araştırmacı tarafından yapılmıştır. Görüşmeler için üniversite yönetiminden gerekli etik izinler alınmıştır.

Araştırmanın Çalışma Grubunun Belirlenmesi

Fenomenolojik araştırmalarda önemli olan çalışma grubunun büyüklüğü değil, çalışılan fenomenin deneyimlemiş olmasıdır. Bu araştırmada çalışma grubu belirlenirken olasılığa dayalı olmayan örneklem türlerinden, kriter (ölçüt) örnekleme seçilmiştir. Baltacı (2018), kriter örnekleme önceden belirlenmiş bir dizi ölçütü karşılayan bütün durumların çalışılması olarak tanımlamaktadır. Çalışma grubunun kriterleri; araştırmacının katılımcılara kolay ulaşabilmesi için Gaziantep Üniversitesi Eğitim Fakültesine giden üniversiteye uyum sürecini deneyimlemiş, yüz yüze üniversite eğitimi almış, 2. ve 3. sınıf öğrencileri olarak belirlenmiştir. Yabancı öğrencilerden kendini Türkçe olarak rahat ifade edebilecek öğrencilerle çalışılmıştır.

Bu araştırmada üniversite 2. ve 3. sınıf öğrencilerinden 16 Türk öğrenci ve 12 yabancı öğrenci ile görüşülmüştür. Veri toplama sürecine veri doygunluğuna bakılarak karar verilmiştir. Gaziantep Üniversitesinde daha çok civar illerden gelen öğrenciler bulunmaktadır. Yabancı öğrencilerin pek çoğunu ise Suriye uyruklu öğrenciler oluşturmaktadır. Bu durumlar göz önüne alındığında çalışma grubu homojen bir yapı oluşturmuştur. Araştırma da görüşme yöntemi kullanıldığı için sadece gönüllü öğrencilerle görüşülerek elde edilen verilerin geçerliliği artırılmak amaçlanmıştır.

Veri Toplama

Fenomenolojik araştırmalarda, araştırmacılar veri toplamak için genellikle görüşme tekniğini tercih ederler (Creswell, 2018, s. 176). Bu araştırmada ise yarı yapılandırılmış görüşme yöntemi kullanılmıştır. Yarı yapılandırılmış görüşme de görüşmeci önceden sorulması planlanan soruları hazırlar ve görüşme sırasında görüşmenin akışına göre katılımcıya yeni sorular yöneltebilir. Bu yönüyle araştırmacıya esneklik sağlar (Türnüklü, 2000). Görüşme soruları hazırlanırken yabancı öğrencilerle de çalışılacağı için açık anlaşılır bir dil kullanmaya özen gösterilmiştir. Görüşme soruları hazırlanırken fenomenoloji desenine uygun olacak şekilde üniversiteye uyum sürecindeki Türk ve yabancı öğrencilerin deneyimlerine ve uyum sürecini anlamlandırmalarına yönelik sorular sorulmuştur. Hazırlanan görüşme soruları için üç uzman kanısı alınmıştır. Pilot uygulama olarak 2 Türk 3 yabancı öğrenci ile görüşme yapılmıştır. Pilot uygulamaların deşifreleri uzmanlarla değerlendirilmiş ve görüşme sorularının araştırma için uygun olduğu tespit edilmiştir. Araştırmanın uygulanması için Gaziantep Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Etik Komisyonundan (29.04.2020- 21192406/302.08.01/14995) gerekli izin alınmıştır.

Verilerin Analizi

Verilerin analizi nitel araştırmalarda en önemli görülen kısımlardan biridir. Elde edilen verilerin anlamlı hale dönüşmesi için önce yazılı hale dönüştürölüp deşifre edilmesi gerekir. Böylelikle veriler analiz sürecine hazırlanmış olur. Anlamlı veriler, araştırma kapsamındaki bilgiler ayrıştırılır. Elde edilen kodların doğrulaması yapılır (Creswell, 2017, s. 154). Bu süreçte Maxqda Analytics Pro 20 programından faydalanılmıştır. Bu araştırmada nitel veri analizi türlerinden fenomenolojik çalışmalar için tercih edilen fenomenolojik analiz kullanılmıştır.

Bu araştırmada Giorgi (1970) tarafından geliştirilen betimleyici fenomenolojik analiz yöntemi tercih edilmiştir. Birinci araştırmacı sırasıyla görüşme verilerini deşifre etmiş ve düzenlemiştir. Deşifreleri kendi görüşlerini paranteze alarak deşifreleri tekrar tekrar okumuştur. Daha sonra, fenomenolojik indirgemeye uygun olarak kodlar oluşturmuştur. Kodlardan yola çıkılarak taslak temalar oluşturulmuştur. Taslak temalara göre kodlar tekrar düzenlenip, ikinci araştırmacı ile görüşülerek tema ve kodlar kesinleştirilmiştir. Temalara göre alt tema ve kodlar düzenlenmiş ve veriler betimlenmiştir. Bireysel yapısal betimlemelere yani katılımcıların fenomenle ilgili deneyimlerine yer verilmiştir. Sonrasında genel yapısal betimlemeler yapılmıştır. Yani bütün katılımcıların deneyimlerinin karşılaştırılıp ortak noktaları belirlenmiştir. Araştırma sonucu yazılarak fenomenolojik analiz aşamaları tamamlanmıştır.

Araştırmanın Geçerliği ve Güvenirliği

Nitel çalışmalara en büyük eleştiriler yapılan araştırmanın geçerlik ve güvenirlilik kriterlerini sağlayamadığı yönündedir. Nitel araştırmacılar bu eleştirilerin önüne geçebilmek ve yapılan çalışmanın bilimselliğini ölçmek için çeşitli kriterler geliştirmişlerdir. Guba ve Lincoln nicel çalışmalardaki geçerlik ve güvenirlilik kavramları yerine inanılrlık (credibility), güvenilebilirlik (dependability), onaylanabilirlik (confirmability) ve aktarabilirlik (transferability) kavramlarının nitel araştırmalar için uygun kriterler olarak belirlemişlerdir (Başkale, 2016).

Bu çalışmanın **inanırlığını (credibility)** sağlamak için çeşitli tekniklerden yararlanılmıştır. Görüşmeler sırasında katılımcı teyidi alınmıştır. Çalışma grubunun bir kısmını yabancı öğrenciler oluşturduğu için özellikle katılımcı teyidine başvurulması önemli hale

gelmiştir. Çünkü anadillerinde konuşmayan öğrencilerin kendilerini doğru ifade ettiklerinden emin olmak araştırmanın inanılabilirliğini etkileyecektir. Bu nedenle birinci araştırmacı yapılan görüşmeler sonunda konuşulan konular üzerine özetleme yaparak katılımcıyı doğru anlayıp anlamadığını teyit etmiştir. Bu araştırma için araştırmacılar tarafından geliştirilen görüşme soruları için geçerlik çalışmaları yapılmıştır. Yapılan uygulamalar ile bu araştırma için geliştirilen görüşme sorularının araştırma konusu için uygun olduğundan emin olunmuştur. Analiz sürecinde ise hem Maxqda Analytic Pro 20 nitel araştırma yazılım programından faydalanılmış hem de iki araştırmacıda verileri ayrı ayrı analiz etmiştir. Bu uygulama literatürde araştırmacı üçgenlemesi olarak geçmektedir. Meriam ve Tisdell(2015, s. 245)'e göre üçgenleme araştırmanın inanılabilirliğini arttırmak için güçlü bir stratejidir. Bu uygulama ile araştırma sonuçlarının inandırıcılığının arttırılması amaçlanmıştır. Ayrıca araştırma sürecinin bütün aşamalarında uzman kanısı alınmıştır. Araştırmacılar süreç boyunca düzenli olarak değerlendirme toplantısı yapmış ve araştırmada atılacak adımlara birlikte karar vermişlerdir. Görüşme soruları nitel araştırma da oldukça az sayıda olur. Bu araştırmanın görüşme soruları 4 temel soru 4 sonda sorusu olmak üzere 8 sorudan oluşmaktadır.

Bu çalışmanın **onaylanabilirliğini** sağlamak için bütün görüşmelerin ses kaydı alınmış ve görüşmeleri birebir olarak deşifre edilmiştir. Analiz sonunda ikinci araştırmacı tarafından teyit incelemesi yapılmıştır. Teyit incelemesinde, başka bir araştırmacı araştırmanın sonucundan başlayarak ham verilere kadar inceler ve aynı sonuçlara ulaşıp ulaşılmadığını teyit etmiş olur(Yıldırım & Şimşek, 2018, s. 283). Bulgular kısmında katılımcılardan direkt alıntılar yapılmış ve çalışmanın onaylanabilirliği arttırılmaya çalışılmıştır.

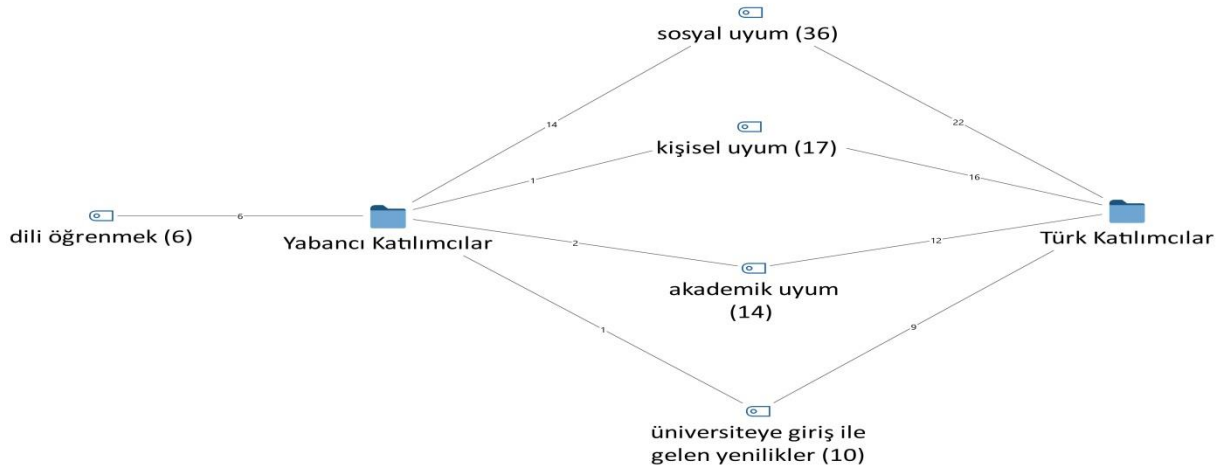
Bu çalışmanın **aktarabilirliğini** sağlamak için veri toplamadan, analize kadar araştırmanın bütün aşamalarını şeffaf bir şekilde belirtmeye çalışılmıştır. Ayrıca çalışmanın aktarılabilir olması için örneklem seçiminde, amaçlı örneklem çeşitlerinden olan kriter(ölçüt) örnekleme kullanılmıştır. Yani araştırmacı araştırma konusunda bizzat deneyimi olan, bu süreci yaşamış gönüllü katılımcılarla bu araştırmayı gerçekleştirmiştir. Yabancı katılımcıların 1 katılımcı hariç hepsinin Suriyeli olması ve Türk katılımcıların Gaziantep'ten ya da civar illerden geliyor olması katılımcıların homojen bir yapıda olmasını sağlamıştır. Bu durum araştırmanın temsili genellenebilirliğini arttırmıştır.

Bu çalışmanın **güvenilebilirliğini** sağlamak için araştırmada kullanılan fenomenolojik desene uygun adımlar atılmıştır. Araştırmacılar görüşme sorularını hazırlarken, örnekleme seçerken, veri toplarken, analiz ederken ve sonuca ulaşırken fenomenolojik desenin aşamalarına göre adımlar atmışlardır. Bunun yanı sıra birinci araştırmacının kodladığı bölümler, ikinci araştırmacı tarafından tekrar kodlanmış ve kodlayıcılar arası uzlaşma sağlanan kodlar üzerinden çalışma tamamlanmıştır. Creswell (2017) nitel araştırmada kodlayıcılar arası uzlaşmanın güvenilebilirliği artıracak bir adım olduğundan ve bu sürecin kontrollü bir şekilde gerçekleştirilmesi gerektiğinden bahseder. Kodlayıcılar arası uzlaşmanın sağlanabilmesi için bir kod çizelgesi oluşturulmasının sürecin doğru işlemesine katkı sunacağını ifade eder. Kodlayıcılar arası uzlaşma aşamasında birinci araştırmacı ikinci araştırmacı ile ortak kodlamalar yapabilmek için bir kod çizelgesi hazırlamıştır ve ikinci araştırmacı bu kod çizelgesine göre kodlama yapmıştır. Bu durum çalışmanın tutarlı bir çalışma yani güvenilebilirliği olan bir çalışma olduğunu göstermektedir.

Bulgular

Yapılan fenomenolojik analiz sonucunda üniversiteye uyum süreci fenomeniyle ilgili ortaya 5 tema çıkmıştır. Bu temalar “öğrenciler için uyumun anlamı”, “üniversiteye uyum sürecini kolaylaştıran faktörler”, “üniversiteye uyum sürecinde karşılaşılan zorluklar”, “üniversiteye uyum sağlamak için yapılanlar” ve “öğrencilerin üniversiteye uyum sürecindeki beklentileri” olarak belirlenmiştir.

Tema 1- Üniversiteye Uyumun Anlamı

Şekil 1. Üniversiteye uyumun anlamı iki vaka modeli

Şekil 1 incelendiğinde Türk ve yabancı katılımcıların en çok sosyal uyumu, üniversiteye uyum olarak adlandırdıkları görülmüştür. Sosyal uyum kodunun bu kadar çok tekrar etmesi uyumun diğer alanlarına göre sosyal olarak uyum sağlamanın katılımcılar için daha önemli olduğunu göstermektedir. Öyle ki bazı katılımcılar kendilerini akademik olarak başarılı görmelerine ve akademik uyum sağlayabildiklerini ifade etmelerine rağmen sosyal uyum sağlayamadıkları için kendilerini üniversiteye uyum sağlamış olarak görmediklerini ifade etmişlerdir. Bunun yanı sıra kişisel uyum, akademik uyum ve üniversiteye giriş ile gelen yenilikler alt kodları Türk ve yabancı katılımcılar tarafından dile getirilmiştir. Üniversiteye uyum sağlamak için dili öğrenmek alt kodunu ise sadece yabancı katılımcılar dile getirmiştir.

Sosyal Uyum

TK13: “Üniversite yaşamına uyum sağlamak aslında ortam oluşturmak benim ilk aklıma gelen.”

YK6, kendini üniversiteye uyum konusunda başarısız değerlendirme nedeni olarak: “Çünkü şimdiye kadar Türk arkadaşlarımla bir sohbet muhabbet olmadı...”

Katılımcıların ifadelerine bakıldığında; sosyal uyum sağlayamayan öğrenci üniversiteye diğer konularda uyum sağlamış olsa bile kendini tam olarak üniversiteye uyum sağlamış olarak kabul etmemektedir. Bu durum katılımcılar için; kişiler arası ilişkiler kurmanın, bir gruba dâhil olmanın ve sosyal faaliyetlere katılmanın üniversiteye uyum sağlamış anlamına geldiğini göstermektedir.

Akademik Uyum

YK3: *“Dersler yabancı bir dilde olduğu için yeterince anlayabilmek, hocalarla rahat rahat iletişim kurabilmek.”*

Katılımcılardan bazıları ise üniversiteye uyumun anlamını; kendini geliştirmek, seçtiği meslekle ilgili bilgiler edinmek ve öğrenme ortamında ki diğer faktörlere alışmak yani akademik uyum sağlamak olarak görmüştür. Uyumun anlamına akademik uyum cevabını veren katılımcıların pek çoğunun Türk katılımcılar olduğu görülmektedir. Bu durum yabancı katılımcıların üniversiteye uyum sağlamak için önceliklerinin Türk katılımcılardan farklı olarak; sosyal uyum sağlamak ve dili öğrenebilmek olduğunu göstermektedir. Yabancı katılımcılar için akademik uyumdan ziyade Türkçeyi öğrenebilmek üzerinde durmuşlardır.

Kişisel Uyum

TK16: *“Benim için uyum sağlamak bulunduğum ortamda rahat hissetmektir. Girdiğim ortamda kendimi rahat hissediyorsam ya da kendimi rahat ifade edebiliyorsam bu benim o ortama ne kadar uyumlu olduğumu gösterir.”*

Katılımcıların ifadelerine bakıldığında üniversiteye uyum sağlamanın anlamını kişisel uyum olarak ifade eden katılımcılar daha çok kendilerini psikolojik olarak iyi hissetmek, bulunduğu ortamda rahat hissetmek ve bulunduğu ortama ait hissetmekten bahsetmişlerdir.

Üniversiteye Giriş İle Gelen Yenilikler

TK8: *“Üniversite ortamına girdiğimiz zaman farklı şehirlerden gelen, farklı kültürlere ait bireylerle karşılaşırız... Yeni şeyler öğrenebiliyoruz. Farklı kültürlerde neler olduğunu öğrenebiliyoruz.”* sözleriyle üniversiteye giriş ile yaşamına giren yenilikleri dile getirmiştir.

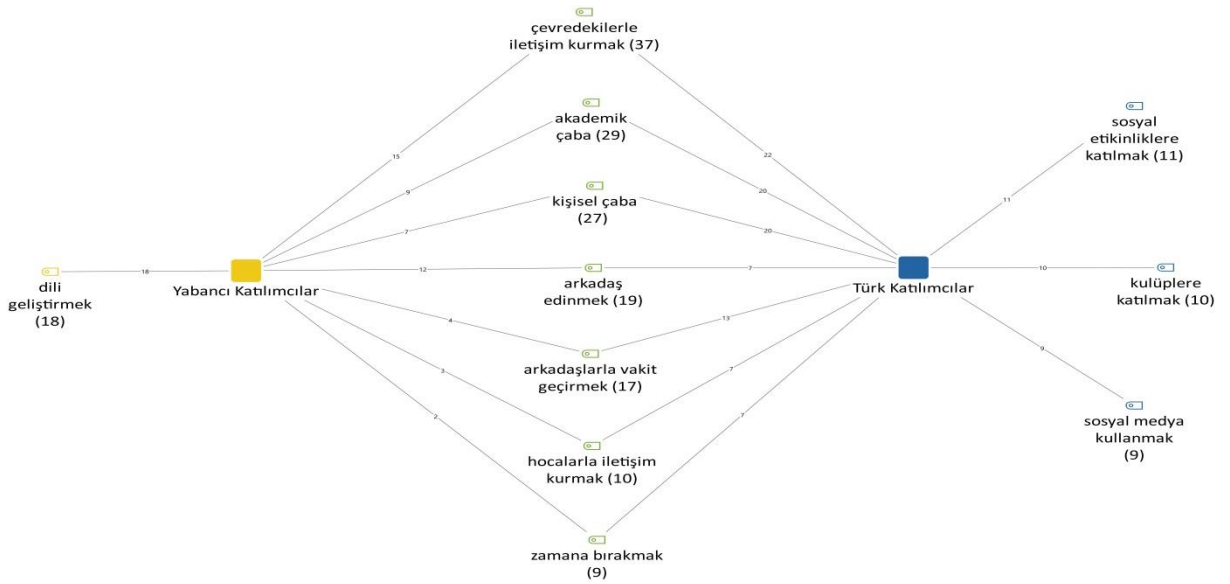
Üniversiteye giriş ile gelen yenilikler alt kodunun kişisel uyum ya da sosyal uyum alt kodu ile birleştirilmemesinin nedeni katılımcıların “üniversiteye uyum sizin için ne ifade etmektedir?” sorusuna cevap olarak kişisel uyum ya da sosyal uyumdan farklı olarak hayatlarına giren yeniliklere dikkat çekmeleridir. Katılımcıların cevaplarının bu alt koda etiketlenme sürecinde kişisel ya da sosyal uyumdan mı yoksa hayatlarına giren yeniliklerden mi bahsettikleri noktasına dikkat edilmiş ve uzmanlardan bu kodlama sürecinde bilgi alınmıştır.

Dili Öğrenmek

YK7: *“ Mesela ben burada okuyorum burada okuyorsam uyum sağlamak için buranın dilini iyice öğrenmem lazım. ... Mesela ben Türkçeyi iyi bilmezsem burada Türk arkadaşlarımla uyuşamam, anlaşılamam... Türkçeyi çok çok iyi öğrenmem lazım ki anlaşabilmemiz için.”*

Yabancı katılımcılar için üniversiteye uyum sağlamanın en önemli koşullarından birinin Türkçeyi konuşabilmek olduğu görülmüştür. Katılımcılar, diğer öğrencilerle entegre olabilmek için onların dilini konuşuyor olabilmek, onlarla iletişim kurabiliyor olmak gerektiğini ifade etmişlerdir.

Tema 2- Üniversiteye Uyum Sağlamak İçin Yapılanlar

Şekil 2. Üniversiteye uyum sağlamak için Türk ve yabancı katılımcıların yaptıkları iki vaka modeli

Şekil 2 incelendiğinde üniversiteye uyum sağlamak için neler yaptınız? Sorusuna Türk ve Yabancı katılımcıların ortak yanıtlarının; çevredekilerle iletişim kurmak, akademik çaba, kişisel çaba, arkadaş edinmek, arkadaşlarla vakit geçirmek, hocalarla iletişim kurmak ve zamana bırakmak olduğu görülmüştür. Sadece Türk katılımcıların verdikleri yanıtlar sosyal etkinliklere katılmak, kulüplere katılmak ve sosyal medya kullanmak olurken yalnızca yabancı katılımcıların söyledikleri yanıt; dili geliştirmek olmuştur. Katılımcıların uyum sağlamak için yaptıkları davranışlar incelendiğinde; katılımcıların öncelikli olarak uyum sağlamak istedikleri alanın sosyal uyum olduğu göze çarpmaktadır. Katılımcıların bazılarının ise akademik konuda uyum sağlamak için davranışlarda bulunduğu görülmektedir. Bazı Türk ve yabancı katılımcılar üniversiteye uyum sağlamak için herhangi bir şey yapmayı zamana bıraktıklarından bahsetmişlerdir. Bu katılımcılardan bazıları diğer katılımcılar kadar hızlı olmasa da zamanla üniversiteye uyum süreçlerinin gerçekleştiğini belirtmişlerdir. Üniversiteye uyum sağlamak için çeşitli adımlar attıklarını söyleyen katılımcıların üniversite uyumlarının daha hızlı olduğu ve uyum düzeylerinin daha yüksek olduğu görülmüştür.

Uyum Sağlamak İçin İletişim Kurmak

Bu kategori “çevredekilerle iletişim kurmak” ve “hocalarla iletişim kurmak” alt kodlarından oluşmaktadır.

Çevredekilerle İletişim Kurmak

YK5: “... İletişim kurmaya çekinmedim. Yeniden denedim. Tekrar deneyince oluyor. Bazen de anlamıyorlar ama oluyor yani.” Sözleriyle uyum sağlamak için Türklerle iletişim kurmaya çalıştığından bahsetmiştir.

Katılımcıların ifadelerine bakıldığında Türk katılımcıların uyum sağlamak için arkadaşları ile iletişime geçmeyi tercih ettikleri görülürken yabancı katılımcılarınsa uyum sağlamak için özellikle Türklerle iletişim kurmayı tercih ettikleri görülmüştür.

Hocalarla İletişim Kurmak

TK16: *Öğretmenlerimle ne kadar konuşabildiysem onların verdiği bilgileri uygulamaya çalıştıysam bunlar üniversiteye uyum aşamasında çok faydası oldu diyebilirim."*

YK4: *"...Dersle ilgili bir şeyi anlamadığımda hocaya gidip Türkler gibi sorduğumda hoca bana Türklere davrandığı gibi ayırım yapmadan hemen cevap veriyor. O zaman kendimi uyumlu hissediyorum. Onlar nasılsa bende öyleyim diyorum..."*

Üniversiteye uyum sağlamak için üniversite hocalarıyla iletişime geçmek Türk ve yabancı katılımcıların ortak başvurdukları yöntemler olarak tespit edilmiştir.

Üniversiteye Uyum Sağlamak İçin Çabalamak

Bu kategori "kişisel çaba" ve "akademik çaba" olmak üzere iki alt koda ayrılmıştır. Her iki alt koda da Türk ve yabancı katılımcıların kodlu bölümleri bulunmaktadır.

Kişisel Çaba

Kişisel çaba; katılımcının üniversiteye uyum sağlamak için kendi kendinde değişikliğe gitmesi, kendini geliştirmesi olarak kabul edilmiştir.

TK2: *"Tek başıma yaşamayı üniversitede ciddi anlamda fark ettim ve onun üstesinden geldim. Zamanla tecrübelerle birlikte tek başıma yaşamayı, tek başıma kararlar vermeyi, hayatımı şekillendirmeyi, geleceğimi şekillendirmeyi burada öğrendim. Bunu ben yapacağım başkası yapmayacak, annem babam yapmayacak onu zamanla kendim iştirak ederek yaptım."*

Katılımcılardan bazıları uyum sağlamak için kendi öz kaynaklarına yönelerek uyum sağlamaya çalışmışlardır. Katılımcılar kendilerini motive ederek, ilk adımı karşıdan beklemeyerek, girişken davranışlar sergileyerek uyumlarını arttırmaya çalışmışlardır.

Akademik Çaba

TK7: *"Zaten bölümü kazandıktan sonra hangi dersleri alacağımı araştırmıştım ön bilgim vardı. Bu beni uyum konusunda biraz rahatlattı ve iyi geldi."*

Katılımcıların ifadelerinde uyum sağlamak için akademik araştırmalar ve hazırlıklar yaptıkları görülmüştür.

Üniversiteye Uyum Sağlamak İçin Arkadaş Edinmek

TK7: *" Birkaç tane arkadaş edinmek diyebilirim. Öğlen arası birlikte yemek yiyebilmek için ders notları paylaşmak için. Bu durum hem okula gitme motivasyonumu arttırdı hem de uyum konusunda bana fayda sağladığını düşünüyorum."*

YK2: *"Türklerle oturuyorum Türk arkadaşlarımla konuşuyorum, buluşuyorum bu şekilde geliştirmeye çalışıyorum."*

İfadeler incelendiğinde arkadaş edinmenin uyum sağlama sürecinde Türk ve yabancı katılımcıların uyum sağlamak için ortak başvurdukları bir yöntem olduğu gözlenmiştir. Yabancı katılımcılar Türk katılımcılardan farklı olarak özellikle Türk arkadaş edinmenin uyum sağlamalarına yardımcı olduğunu belirtmişlerdir. Bir yabancı katılımcıların yabancı arkadaşları olmasına rağmen Türk arkadaşı olmadığı için kendini uyum sağlamamış olarak kabul etmesi buna örnek olabilir. Bu durumda yabancı katılımcılar için ev sahibi ülkenin öğrencileri ile arkadaşlık kurmanın üniversiteye uyum sağlamaya yardımcı olacağı tespit edilmiştir.

Uyum Sağlamak İçin Zamana Bırakmak

TK5: *“Yani aslında benim bir şey yapmama gerek kalmadı. Kendiliğinden olan bir süreç. Akıp giden bir süreç. ...”*

TK2: *“Üstesinden gelebilmek için biraz da sabrettim açıkçası. Kendimi kaptırmadım sakinliğimi korudum. Zamanla kendiliğinden üstesinden geldim..”*

Bu ifadelerden yola çıkarak katılımcılar üniversiteye uyum için özel bir girişimde bulunmasalar bile zamanla uyum sürecinin kendiliğinden olduğu ortaya çıkmaktadır. Uyum sağlamak için girişimde bulunan katılımcıların genellikle uyum sağlamaları daha hızlı ve kolay olurken, uyum sağlamak için girişimde bulunmayan zamana bırakan katılımcıların uyum süreçlerinin daha fazla zaman aldığı görülmüştür.

Uyum Sağlamak İçin Etkinliklere Katılmak

Bu kategori 3 alt koda ayrılmıştır. Bunlar; “arkadaşlarla vakit geçirmek”, “Sosyal etkinliklere katılmak” ve “kulüplere katılmaktır”.

Arkadaşlarla Vakit Geçirmek

TK3: *“Sınıfımızda bir defa kahvaltı için bir etkinlik oluşturulmuştu. Bir ders çıkışı kahve içmek bir etkinlik oldu... O ortamda bulunanlar biraz daha yakınlaşmaya başladı. Sınıf içinde de. Normalde belki çok fazla konuşuyorlardı ama o etkinlikten sonra daha çok birbirlerine yaklaşmaya başladılar. Konuşmaya başlandı.”*

YK8: *“Arkadaşlarla aktiviteler yapmak. Şöyle oturduğum yerde aktiviteler yapmak beni o yere tanıtıyor. Bazen bir Türk’ün evinde Gaziantep yemeği yiyorduk. Onlarla konuşuyorduk, Gaziantep’in tarihini de öğreniyorduk...”*

Katılımcıların ifadelerine bakıldığında üniversite dışında gönüllü olarak bir araya gelmeleri ve birlikte vakit geçirmeleri katılımcıların üniversiteye uyumlarına olumlu katkılar sağlamıştır.

Sosyal Etkinliklere Katılmak

TK11: *“Okul içinde bir aktiviteye katılmak için iki kere düşünmüyorum hiç pişmanlık duymuyorum. Rahat hissediyorum kendimi.”*

Türk katılımcıların ifadelerine bakıldığında sosyal etkinliklere katılmanın, üniversiteye uyum sağlamak için atılan adımlardan biri olduğu ve katılımcıların daha çok sosyal uyumlarını artırmak için sosyal etkinliklere katıldığı gözlenmiştir.

Kulüplere Katılmak

TK11: *“Çok fazla öğrenci kulübüne üye oldum... Orada yaptığımız etkinlikler, tanıştığım insanlar uyumum için daha kolay oldu. Mesela bilmediğim bir şey oluyordu üst sınıftan arkadaşlarım bana çok yardımcı oluyordu kulüplerde.”*

Türk katılımcıların ifadelerine bakıldığında etkinliklere katılma kategorisinin altında olan arkadaşlarla vakit geçirmek ve sosyal etkinliklere katılmak alt kodlarından sonra kulüplere katılmayı tercih ettikleri ve bu yolla üniversiteye uyumlarını artırmayı planladıkları görülmüştür.

Uyum Sağlamak İçin Sosyal Medya Kullanmak

TK15: *“Ben üniversiteye geldiğimde daha önceden yaz tatilinde whatsapp grubu kurulmuştu ve ben grupta değildim. Geldiğimde zaten herkes birbirini tanıyor gibiydi arkadaşlıklar edinmişti. Ben bir ay kadar arkadaşsız kalmıştım...Ben sınıfa girdiğimde herhalde herkes liseden tanıyor diye düşünmüştüm. İşte sordum tanıştıklarımla siz daha önceden tanıyor musunuz falan diye. Whatsapp’tan konuştuk oradan görüştük falan diyor herkes. Paylaşımlar girmişti araya. Paylaşımların olduğu bir gruba sonradan dâhil olmak benim açımdan çok zor oldu.”*

Katılımcıların ifadeleri incelendiğinde üniversiteye uyum sağlama sürecinde sosyal medyayı kullanan katılımcıların uyum sağlama süreçlerinin daha kolay olduğu, bunun aksine sosyal medya kullanmayan katılımcıların üniversiteye uyum sağlama sürecinin daha zor geçtiği görülmüştür.

Uyum Sağlamak İçin Dili Geliştirmek

Üniversiteye uyum sağlamak için yapılanalar temasında yabancı katılımcılarda Türk katılımcılardan farklı olarak ortaya çıkan tek alt kod dili geliştirmek alt kodu olmuştur.

YK3: *“En çok yaptığım şey Türkçemi geliştirmek... Kitaplar okuyorum Türk dili kitapları. Hatta bizim bölümümüzü anlatan kitapları okuyorum. Ne kadar Türkçe okursam yeni kelimeler öğreniyorum. Dilim gelişiyor.”*

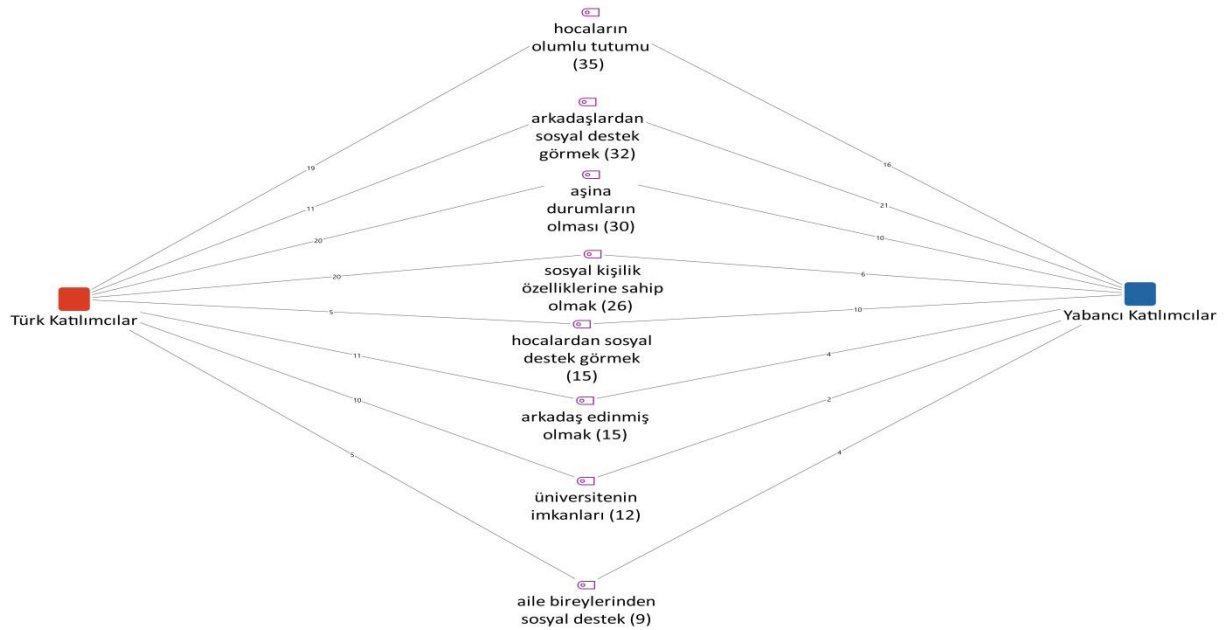
YK2: *“Diziler izliyorum ya da filmler. Ya da Türklerle oturuyorum Türk arkadaşlarımla konuşuyorum, buluşuyorum bu şekilde geliştirmeye çalışıyorum.”* Sözleriyle dilini geliştirmek için başvurduğu yollardan bahsetmiştir.

Yabancı katılımcılar uyumun anlamı temasında da Türk katılımcılardan farklı olarak üniversiteye uyumun anlamını dili öğrenmek olarak ifade ederken, üniversiteye uyum için yapılanlarla temasında da dili geliştirmekten bahsetmişlerdir. Üniversiteye uyumu dili öğrenmek olarak gören yabancı katılımcıların, üniversiteye uyum sağlamak için başvurdukları yöntemlerin başında dili geliştirmek için yaptıkları çalışmaların geldiğini ifade etmeleri oldukça tutarlı görünmektedir.

Tema 3- Üniversiteye Uyum Sürecini Kolaylaştıran Faktörler

Şekil 3 incelendiğinde Türk ve yabancı katılımcıların üniversiteye uyumu kolaylaştıran faktörler nelerdir sorusuna ortak yanıtlar verdiği ve farklı durumlardan bahsetmedikleri görülmüştür. Katılımcıların en çok değindiği konular; Sosyal destek kategorisi altında bulunan; aile bireylerinden sosyal destek görmek, arkadaşlardan sosyal destek görmek ve üniversite hocalarından sosyal destek görmek olduğuna değinmişlerdir. Katılımcıların üniversiteye uyumu kolaylaştıran faktörlerin başında hocaların öğrencilere karşı olumlu tutumlar sergilemeleri olduğunu belirtmişlerdir. Katılımcılar bir diğer değindikleri konu ise aşına oldukları durumların olması olmuştur. Örneklem grubu homojen yapıda olup genellikle yaşadıkları şehirde okuyana ya da çevre şehirlerden gelen öğrenciler olduğu için aşına olmak; benzer kültürlerle karşılaşmak uyumu kolaylaştıran faktörler olarak bahsedilmiştir. Yine yabancı katılımcıların genelini Suriyeli öğrencilerin oluşturmuş olması ve Suriye’den gelen öğrencilerin dini ve kültürel konularda Gaziantep’i genel olarak benzer bulmaları da üniversiteye uyum sürecini kolaylaştıran bir faktör olarak ortaya çıkmıştır. Katılımcıların bahsettiği bir diğer konu ise katılımcıların kişisel

özelliklerinden kaynaklanan bir durum olarak gözlenmiştir. Sosyal ve girişken kişilik özelliklerine sahip olduğunu düşünen katılımcılar bu durumun üniversiteye uyum süreçlerini kolaylaştırdığını belirtmişlerdir. Katılımcılar, arkadaş edinmiş olmanın da üniversiteye uyum sürecini kolaylaştırdığını dile getirmişlerdir. Katılımcıların en az dile getirdikleri üniversiteye uyumu kolaylaştıran faktör ise üniversitenin sunduğu imkânlar olmuştur. Üniversitenin imkânlarını yeterli bulan bazı katılımcılar bu durumun üniversiteye uyum süreçlerine kolaylaştırıcı etkileri olduğunu belirtmişlerdir.

Şekil 3. Türk ve yabancı katılımcılar için üniversiteye uyumu kolaylaştıran faktörler iki vaka modeli

Sosyal Destek Görmek

Bu kategori 3 alt koda ayrılmıştır. Bunlardan en sık tekrar edeni “arkadaşlardan sosyal destek” görmek iken sonrasında “hocalardan sosyal destek” görmek ve “aile bireylerinden sosyal destek” görmek olmuştur.

Arkadaşlardan Sosyal Destek Görmek

TK14: “Sınıf başkanımız çok sosyal biridir. Beni herkesle o tanıştırdı aslında. Sınıfta sosyal birinin olması ve benimde onunla arkadaşlık kurmam aslında herkesle arkadaş olmamı sağladı. Bu benim için kolaylaştırıcı faktördü.”

YK3: “Yabancılar olarak bir grubumuz vardı... Birbirimizi desteklemeye çalışıyoruz. Üst sınıflar bazen ders çalıştırıyorlar. Onların yaşadığı zorlukları bize iletiyorlar... Hem de mesela onların yaptığı bir hata varsa mesela ders çalışmakla ilgili falan biz yapmayalım diye bize tavsiye veriyorlar. Öneriler veriyorlar.”

Türk ve yabancı katılımcıların ifadelerine bakıldığında arkadaşlardan görülen yardımların, motive edilmenin, akademik konularda yardım görmenin yani sosyal alanlarda destek görmenin öğrencinin üniversiteye uyum sürecini kolaylaştıran bir faktör olduğu görülmüştür. Katılımcılar destek alanlarını genel olarak; akademik, kişisel, sosyal ve kültürel konular olarak bildirmişlerdir.

Üniversite Hocalarından Sosyal Destek Görmek

YK4: “ Hocalar biz onların yanına gittiğimizde, bir şey sorduğumuzda hep yardım ederler. Mesela şöyle bir şey anlatmak istiyorum. Birinci sınıfta etik dersimiz vardı. Hoca bize ödev verdi ve ödevi bizim tartışmamızı istedi. Biz ödevi yaptıktan sonra sınıfta tartışacaksınız diye. Ödevi yaptıktan sonra biz hocanın yanına gittik, anlattık; hocam biz yabancı uyrukluyuz. Türkçe yetersizliğimiz var sınıfta tartışmayız biz. Hoca dedi ki zaten siz yanlış yaparsanız öğrenirsiniz. Hiç çekinmenize gerek yok. Hoca bize orada destek oldu.”

Hocalardan sosyal destek görmenin uyumu kolaylaştırdığı ile ilgili olarak yabancı katılımcılar Türk katılımcılardan daha çok dönüt vermiştir. Bu durum yabancı katılımcılar için hocalardan sosyal destek görmenin üniversiteye uyum sürecini daha çok kolaylaştırdığı ve daha önemli olduğunu göstermektedir.

Aile Bireylerinden Sosyal Destek Görmek

YK4: “Ailem benim arkamda oldu her şeyi benim öğrenmem için yaptılar. Bana branşımı öğretmeye çalıştılar, destek oldular.”

Katılımcıların ifadelerine bakıldığında aile bireylerinden görülen desteğin üniversiteye uyum sürecini kolaylaştırdığı görülmüştür.

Hocaların Olumlu Tutumu

TK12: “Hocaların gelip kendini tanıtması mükemmel oldu. Benim için uyum sürecini hızlandırdı.”

YK4: “ Dersle ilgili bir şeyi anlamadığımda hocaya gidip Türkler gibi sorduğumda hoca bana Türklere davrandığı gibi ayırım yapmadan hemen cevap veriyor. O zaman kendimi uyumlu hissediyorum. Onlar nasılsa bende öyleyim diyorum.”

Katılımcıların ifadelerine bakıldığında Türk katılımcıların üniversite hocalarının hem akademik hem sosyal konulardaki yaklaşımlarının üniversiteye uyumlarını kolaylaştırdığını belirtirken, bu durum yabancı katılımcılarda üniversite hocalarının daha çok akademik konulardaki tavırlarının üniversiteye uyumlarını kolaylaştırdığını belirtmişlerdir.

Aşına Durumların Olması

Aşına durumlar; katılımcının yaşadığı şehirde okuyor olması, çevresinde tanıdıklarının olması, okuduğu şehirle geldiği şehrin kültürlerinin benzer olması, daha önceden aileden ayrı kalmış olması gibi durumlar olarak kabul edilmiştir. Katılımcılar aşına oldukları durumların olmasının uyumlarını kolaylaştırdıklarını dile getirmişlerdir.

TK12: “Aslında ben liseyi de başka bir şekilde okumuştum. Bundan dolayı benim için çok zor olmamıştı uyum sağlayabilmek.”

YK7: “Benim yaşadığım kültürü de buranın kültürü gibi. Yani farklılık var ama hemen hemen aynı gibi. Bu işimi kolaylaştırdı.”

Sosyal Kişilik Özelliklerine Sahip Olmak

TK2: “Biraz da sıcakkanlı bir insanım insanlarla iletişimim daha iyi başka yabancı insanlarla rahat konuşabildiğim için bu konuda bana ciddi bir fayda sağladı... Girişken bir yapım

olduğu için yani insanlarla rahat konuşabiliyorum onun sayesinde biraz daha çabuk alışabildim.”

YK4: *“İlk gittiğim zaman kimseyi tanıımıyordum. Arkadaş edinmek için çekinmedim. Ben onlara gittim...”*

Katılımcıların ifadelerine bakıldığında ilişkiyi başlatmak, iletişime açık olmak, girişken olmak gibi sosyal kişilik özellikleri olan bireylerin bu özelliklerinin üniversiteye uyum süreçlerini kolaylaştırdığı görülmüştür.

Arkadaş Edinmiş Olmak

TK5: *“Arkadaş ortamı olabilir. E... ile tanışmıştım. Şuan iyi bir arkadaşım. Onun olması daha iyi hissettirdi.”*

YK11: *“Bir de bir arkadaşım olduğum için. Yani 1. Sınıfın ikinci döneminde Türk bir arkadaşım oldu.”*

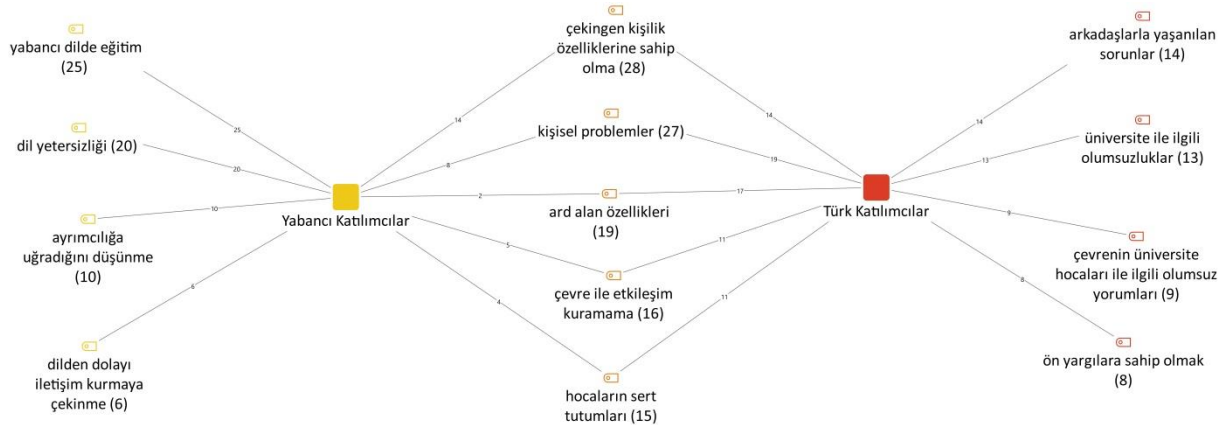
Katılımcılar arkadaş edinmiş olmanın kendilerini daha iyi hissettirdiğinden ve bu durumun üniversiteye uyum sürecini kolaylaştırdığından bahsetmişlerdir.

Üniversitenin İmkânları

TK12: *“Mesela üniversite çevresinde ki sosyal alanların gelişmiş olması... Yani kütüphane gerek içindeki sporyum gerekse dışındaki kafeler gibi.”*

Bazı katılımcılar üniversitenin imkânlarının üniversiteye uyum süreçlerine kolaylaştırıcı bir etkisi olduğunu ifade etmişlerdir. Üniversitenin imkânlarının yeterli olması kodu katılımcıların ifadeleri arasında en az tekrarlanan kod olmuştur.

Tema 4- Üniversiteye Uyum Sürecinde Karşılaşılan Zorluklar

Şekil 4. Türk ve yabancı katılımcılar için üniversiteye uyum sürecinde karşılaşılan zorluklar iki vaka modeli

Şekil 4 incelendiğinde Türk ve yabancı katılımcıların üniversiteye uyum sürecini zorlaştıran durumlara ortak ve farklı yanıtlar verildiği görülmektedir. Katılımcılar kişisel özellikler kategorisinde yer alan çekingen kişilik özelliklerine sahip olmak, ard alan özellikleri alt kodlarına ortak cevaplar verirken ön yargılara sahip olmak alt kodunu yalnızca Türk katılımcılar söylemişlerdir. Türk ve yabancı katılımcılar kişisel problemler alt kodunu da ortak şekilde

yanıtlamışlardır. Türk ve yabancı katılımcıların son ortak cevapları ise üniversiteden kaynaklanan sorunlar kategorisinde yer alan hocaların sert tutumları alt kodu olmuştur. Dilden kaynaklanan sorunlar kategorisinde yer alan; yabancı dilde eğitim, dil yetersizliği ve dilden dolayı iletişim kurmaya çekinme alt kodunu ve sosyalleşme sorununda yer alan ayrımcılığa uğradığını düşünme alt kodunu yalnızca yabancı katılımcılar dile getirmiştir. Sosyalleşme sorunu kategorisinde yer alan arkadaşlarla yaşanan sorunlar ve üniversiteden kaynaklanan sorunlar kategorisinde yer alan üniversite ile ilgili olumsuzluklar ve çevrenin üniversite hocaları ile ilgili olumsuz yorumlar yapmasını sadece Türk katılımcılar dile getirmiştir.

Kişisel Özelliklerden Kaynaklanan Sorunlar

Katılımcıların ifadelerine bakıldığında en çok tekrar eden kodların bu kategoride olduğu görülmüştür. Bu kategori 3 alt koda ayrılmıştır bunlar; “çekingen kişilik özelliklerine sahip olmak”, “ard alan özellikleri” ve sadece Türk katılımcıların dile getirdiği “ön yargılara sahip olmaktır”.

Çekingen Kişilik Özelliklerine Sahip Olmak

YK8: *“Aslında o kadar sosyal biri değilim. Belki 1. Sınıfta daha sosyal biri olsaydım sınıfta daha çok insanları tanırdım. İletişime geçmek işte. Mesela bir bana geldi merhaba nasılsın dedi. İyiyim dedim sonra susuyorum. Aramızda belli bir konu yoksa paylaştığımız bir şey yoksa konuşamıyorum... Belki o kişi benden bir şey bekliyor. Önce ben paylaşayım sonra o paylaşır diye. Ben başlayamıyorum ama.”*

Katılımcılar çekingen kişilik özelliklerinin en çok sosyal ilişkilerde ve derslere katılma konusunda bir sorun oluşturduğunu ifade etmişlerdir. Yabancı katılımcılar ise Türklerle iletişim kurma gibi konularda daha da çekingen tavırlar sergilediklerini ifade etmişlerdir. Çekingen kişilik özelliklerine sahip olmak hem Türk hem yabancı katılımcılar için uyumu zorlaştıran faktörlerin başında gelmektedir.

Ard Alan Özellikleri

YK1: *“Mesela biz yani ben ailem biraz kapalı olduğu için yani mesela pek erkekler falan ortamında pek oturmuyoruz. Hem de mesela bize misafir geldiğinde bile ayrı ayrı oturuyoruz. Ama burada mesela etkinlik olunca ben Türkler biraz alışmışlar bu durumlara.”* ifadeleriyle kültürel farklılıkların uyum sürecini zorlaştırdığını ifade etmiştir.

Katılımcılar yetiştirilme tarzı, sosyoekonomik seviyeleri, ailelerinin eğitimle ilişkisi gibi konuların üniversiteye uyum sürecini zorlaştırdığını dile getirmişlerdir.

Önyargılara sahip olmak

TK3: *“Bir de insanlara karşı bir ön yargım vardı açıkçası. Bu ön yargımın kırılması biraz azalmasını istedim. O zaman daha rahat olabilirdim ilk başladığım zaman.”*

Katılımcıların önyargılı olmasının üniversiteye uyum sürecini zorlaştırdığı anlaşılmaktadır. Bu kod, üniversiteye uyumu zorlaştıran faktörler arasında en az tekrar eden kod olmuştur.

Kişisel Problemler

TK12: *“Bana zorluk çıkaran şey özel hayatımın biraz sarsıntılı olması. Bu durum benim motivasyonumu düşürüyordu biraz geri çekilmeme sebep oluyordu. Hayattan bıkkınlık, üzüntü, mutsuzluk uyum sürecimi olumsuz etkilemiş olabilir.”*

Katılımcıların uyum sürecini zorlaştıran durumları incelendiğinde katılımcıların kişisel problemlerin üniversiteye uyum sürecini zorlaştırdığı görülmüştür. Katılımcılar kişisel problemlerini çözdükçe uyum süreçlerinin de daha kolay olduğunu dile getirmişlerdir.

Sosyalleşme Sorunu

Bu kategori 3 alt koda ayrılmıştır. Bunlardan “çevre ile etkileşim kuramama” alt kodunu Türk ve yabancı katılımcılar ortak tekrar etmişlerdir. “Arkadaşlarla yaşanan sorunlar” alt kodunu yalnızca Türk katılımcılar dile getirirken, “ayrımcılığa uğradığını düşünme” alt kodunu yalnızca yabancı katılımcılar dile getirmiştir.

Çevre İle Etkileşim Kuramama

TK9: *“Yani pek uyum sağladığım söylenemez. Çünkü sadece okuduğum bölümle alakalı değil. Fakülte de gözlemediğim kadarıyla öğrenciler arasında iletişimsizlik mi ya da gruplaşmadan mı kaynaklı pek çevre edinemiyorsunuz. Haliyle okula sadece gidip geliyorsunuz. Çevre edinemediğiniz için kampüs içinde başka insanlarla beraber yapacağınız bir aktivite olmuyor. Pek fazla arkadaşım olduğu söylenemez.”*

Katılımcıların ifadelerine bakıldığında üniversiteye uyum için çevre ile etkileşimde olmak gerektiğini ifade etmişlerdir. Eğer etkileşim sağlanmazsa üniversiteye uyum sürecinin zorlaştığından bahsetmişlerdir.

Arkadaşlarla Yaşanılan Sorunlar

TK10: *“2-3 tane çok farklı karakterde arkadaşım var. Bunların bulunduğu ortamda kendinizi ifade ettiğinizde arkanızdan hemen konuşuyorlar. Onlar olmasaydı hem benim adıma hem diğer arkadaşların kendini daha rahat ifade etmesi mümkündür diye düşünüyorum. O kişilerin değişmesini isterdim açıkçası.”*

Arkadaşlarla yaşanan sorunların uyum sürecini zorlaştırması ile ilgili kodlamalar incelendiğinde yapılan kodlamaların sadece Türk ve kadın katılımcılara ait olduğu görülmüştür. Bu durum kadın katılımcılar için üniversiteye uyum sağlamada arkadaşlık ilişkilerinin daha önemli olabileceğini düşündürmektedir.

Ayrımcılığa Uğradığını Düşünme

YK9: *“... Bir de şey vardı bizim bir hocamız vardı ayrımcılık yapıyordu. Bizi dersten geçirmiyordu. Yabancılar bu derse iki defa katılmalı diyordu.”*

Bazı yabancı katılımcılar ayrımcılığa ve ırkçılığa maruz kaldığını ve bu durumun üniversite uyum süreçlerini zorlaştırdığını ifade etmişlerdir. Yabancı katılımcıların çoğunluğu Suriyeli öğrencilerden oluşmaktadır. Ayrımcılığa uğradığına dair görüş bildiren katılımcıların çoğu bu durumun Suriyeli olmalarından kaynaklandığını düşünmektedirler. Suriyeli değil başka bir uyruğa sahip olsalar böylesi bir ayrımcılıkla karşılaşacaklarını düşünmediklerini ifade etmişlerdir.

Üniversiteden Kaynaklan Sorunlar

Bu kategori 3 alt koda ayrılmıştır. “Hocaların sert tutumlarının olması” alt kodu ile ilgili olarak hem Türk hem yabancı katılımcılar görüş bildirirken; “üniversite ile ilgili olumsuzluklar” ve “çevrenin üniversite hocaları ile ilgili olumsuz yorumlar yapması” alt kodunu yalnızca Türk katılımcılar dile getirmiştir.

Hocaların Sert Tutumlarının Olması

TK7: *“Otoriter bir hocamız vardı. Gelmeyen dersten kalır tarzında beni en çok kaygılandıran ders o idi mesela. O dersten kalma gibi bir endişem vardı hep. Sadece o ders ile ilgili değil üniversiteye olan uyumumu da düşürdüğünü düşünüyorum. O dersin bende oluşturduğu stres benim üniversiteye olan bakışıma da yansdı.”*

Sözleriyle hocaların sert tutumunun üniversite uyum sürecini zorlaştırdığından bahsetmiştir.

Üniversite ile İlgili Olumsuzluklar

TK9: *“İlk başlarda herkes üniversiteye büyük bir heyecanla başlar. Hayalle başlar. Biraz şey olduğunu anladım. Bir numarası yokmuş gibi geldi bana. Çok bir farkı yokmuş gibi geldi bana. Aldığımız derslerden, öğretim şeklinden, insan ilişkilerden pek bir fark göremedim ben açıkçası. Bu çıkarımı yaptım.”*

Üniversite ile ilgili olumsuzluklar alt kodunda üniversitenin imajının öğrenciye göre düşük olması, derslerin iş ve işlenişi ile ilgili bilgi yetersizliği, üniversitenin beklentileri karşılamaması gibi durumlar ele alınmıştır. Üniversiteye uyum sürecini kolaylaştıran faktörlerde bazı katılımcılar üniversitenin imkânlarının yeterli olmasını uyum sürecinde bir kolaylaştırıcı olarak görmüştür. Bu katılımcılar imkânları genellikle kütüphane yemekhane, sporyum gibi fiziksel imkânlar olarak açıklamışlardır. Bazı katılımcılar ise üniversite ile ilgili olumsuzlukların uyum sürecini zorlaştırdığını ifade etmiştir. Bu şekilde düşünen katılımcılar ise genellikle üniversite ve üniversite yaşamı ile ilgili algılarının karşılanmamasına ve derslerin işlenişinde yaşanan aksaklıklara vurgu yapmışlardır. Bu durumdan katılımcıların üniversitenin imkânlarını yeterli bulanların daha çok fiziksel özelliklere odaklanırken, üniversite imkânlarını yetersiz bulan katılımcılar daha çok düşüncelerindeki üniversite algısının karşılık bulmamasına odaklanmışlardır.

Çevrenin Üniversite Hocaları ile İlgili Olumsuz Yorumlar Yapması

TK15: *“Birde çevremizdeki üniversite bitirenlerden duyduğumuz olumsuz şeyler. Mesela hocaların ırkçılık yaptığı ya da bazı hocaların bilerek sınıfta öğrenci bıraktığı ya da bazı hocalarla inatlaşmayacağıın falan filan... Ben geldiğimde bunlardan ciddi manada korkuyordum.”*

Katılımcıların ifadelerine bakıldığında üniversite hocaları ile ilgili çevreden gelen olumsuz yorumların katılımcıların uyum sürecini zorlaştırdığı görülmüştür. Hocalarla ilgili olarak önyargılarla ve korkularla geldikleri ifade eden katılımcılar üniversite hocalarını tanıdıkça bu korkunun kaybolduğunu ve hocaların söylenildiği gibi olmadığını ifade etmişlerdir.

Dilden Kaynaklanan Sorunlar

Üniversiteye uyum sürecinde karşılaşılan zorluklar sorulduğunda yabancı katılımcıların en çok tekrar ettiği kategori dilden kaynaklanan sorunlar olmuştur. Bu kategorideki kodlamaları yalnızca yabancı katılımcılar dile getirmiştir. Dilden kaynaklanan sorunlar; “yabancı dilde eğitim”, “dil yetersizliği” ve “dilden dolayı iletişim kuramama olarak” üç alt koda ayrılmıştır. Yabancı dilde eğitim zorluğu katılımcının akademik uyum sürecinde yaşadığı zorlukları ifade ederken, dil yetersizliği katılımcıların sosyal uyumunu, Türkçe iletişim kurarken yaşadıkları sorunları ifade etmektedir.

Yabancı Dilde Eğitim

YK3: *“Yabancılar olarak bir grubumuz vardı. Yabancı öğrencilerle tanışmıştım. Ben ilk haftaya katıldığım zamandı öğrencilere dedim ki ben dersleri hiç anlamıyorum. Sadece dersin yarısını anlıyorum o da çok az. Onlarda dedi ki ooo! maşallah sen dersin yarısını anlıyormuşsun. Onlar çok anlamışsın diye söylüyorlardı.”*

Yabancı katılımcılar; dersi anlayamama, sınav süresi yetersizliği, ödevlerin uzun sürmesi, dil yetersizliğinden dolayı başarısız olma gibi sorunlarla karşılaştıklarını ve bu durumların üniversiteye uyum sürecini zorlaştırdığından bahsetmişlerdir.

Dil Yetersizliği

YK5: *“... Bazen arkadaşlarım beni anlamıyordu. Yani aklımda cümle tamam. Ben güzel kurduğumu düşünüyordum ama onlar anlamıyorlardı. Mesela ben bunu yapalım diyorum bir arkadaşım var diyor bazen seni anlamak çok zor. Anlaşılmamak.”*

Katılımcıların ifadelerine bakıldığında üniversiteye uyum sürecinde Türkçe olarak kendilerini tam ifade edemedikleri için sorunlar yaşadıkları ve bu durumun uyum sürecini zorlaştırdığı görülmüştür.

Dilden Dolayı İletişim Kurmaya Çekinme

YK2: *“Hatta beni hiç Türkçe bilmiyorum zannettiler. Arkadaşım konuşuyor ben konuşmuyorum. Belki yanlış konuşurum diye. Bu zor oldu biraz. Sonra benim Türkçe bildiğimi öğrendiler konuştum sonunda. İlk önceleri zor oldu biraz. Nasıl konuşacağım belki yanlış bir şey söyledim belki, belki... sonra konuşmamaya başladım. Susuyordum.”*

Sözleriyle Türkçe bilmesine rağmen sınıf arkadaşlarının onun Türkçe bilmediğini düşünceleri Türkçe olarak kendini ifade etmeye çok çekindiğini göstermektedir.

Tema 5- Öğrencilerin Üniversiteye Uyum Sürecindeki Beklentileri

Katılımcıların üniversiteye uyum sürecindeki beklentileri temasında “üniversite içi etkinliklerin olması” ve “oryantasyon çalışmalarının” olması konularına değinmişlerdir. Yabancı katılımcılar sadece üniversite içi etkinliklerle ilgili görüş bildirirken Türk katılımcılar her iki alt kodla ilgili görüş bildirmişlerdir.

Üniversite İçi Etkinliklerin Olması

TK16: *“1. sınıfları bir araya getiren üniversiteyi gezdirme olabilir. Okulda sergi düzenlenebilir. Farklı kitap fuarları ile bizi bir araya getirebilirlerdi. Daha sonra konuşmacılar olabilir veya bizim etkileşim içinde olabileceğimiz daha fazla ortam sağlayabilirlerdi. Bunun gibi şeyler beklerdim açıkçası.”*

Türk ve yabancı katılımcıların ifadelerinden daha çok sosyal uyumlarını artırmaya yönelik etkinliklerin yapılmasını bekledikleri görülmüştür. Katılımcılar üniversiteye uyum sağlamak için üniversitede çeşitli etkinliklerin yapılmasını beklemektedirler.

Oryantasyon Çalışması

TK7: “ Özellikle şehir dışından gelen öğrencilere şehri tanıtmak olabilir. Yurt ile üniversiteye nasıl gidip gelebileceklerini, nerede yemek yiyebileceklerini, nerelerde gezebileceklerini... gibi bilgilerin verilmesi bence çok değerli.”

Katılımcılar üniversitenin olanakları, işleyişi gibi konularda detaylı bir oryantasyon çalışmasının uyum sürecine katkı sağlayabileceğinden bahsetmişlerdir.

Tartışma, Sonuç ve Öneriler

Bu araştırma Gaziantep Üniversitesi Eğitim Fakültesine giden Türk ve yabancı öğrencilerin üniversiteye uyum süreçlerini karşılaştırmalı olarak incelemeyi ve Türk ve yabancı öğrencilerin üniversiteye uyum algılarını keşfetmeyi amaçlamıştır. Araştırma sonucunda Türk ve yabancı öğrencilerin üniversiteye uyum sağlamayı daha çok sosyal uyum sağlamak olarak gördükleri sonucuna ulaşılmıştır. Ulaşılan sonuç Bean (1985)' in öğrencilerin okula devam etmesi için akademik uyumdan ziyade sosyal uyumun önemli olduğu düşüncesini destekler niteliktedir. Öğrencilerden bazıları özellikle Türk öğrenciler, üniversiteye uyumun anlamını akademik ve kişisel uyum sağlamak olarak gördüklerini ifade etmişlerdir. Bu durum Tinto(1975)'in öğrenci uyum modelinde öğrencilerin özellikle akademik ve sosyal uyum sağlamaları gerektiği vurgusunu desteklemektedir. Sadece Türk öğrenciler üniversiteye uyumun anlamını kişisel uyum ve üniversiteye geçiş ile gelen yenilikler olarak değerlendirirken sadece yabancı öğrenciler ise dili öğrenmeyi üniversiteye uyum sağlamak olarak gördükleri sonucuna ulaşılmıştır.

Öğrencilerin üniversiteye uyum sağlamada başvurdukları yöntemlerin başında çevre ve üniversite hocalarıyla iletişim kurmak geldiği görülmüştür. Bu durum Pascarella'nın (1980) fakülte gayri resmi iletişim modelinde üniversite hocalarıyla kurulan iletişimin üniversiteye uyum sağlamaya katkı sağladığı görüşü ile örtüşmektedir. Güçlü (1996) yabancı öğrencilerin dillerini geliştirmek için sık sık iletişim kurdukları sonucuna varmıştır. Bu çalışmada ise yabancı öğrenciler uyum sağlamak için dillerini geliştirmeye çalıştıkları sonucuna ulaşılmıştır. Aynı zamanda üniversiteye uyum sağlamak için öğrencilerin akademik ve kişisel çaba sergiledikleri sonucuna ulaşılmıştır. Bu durum Spady (1970) ve Tinto (1975) üniversiteye uyum süreci ile ilgili geliştirdikleri modellerde öğrencinin akademik olarak uyum sağlamaya çalışmasının, üniversiteye uyum sağlamasına katkı sağlayacağı görüşlerini desteklemektedir. Üniversiteye uyum sağlamak için yapılanlar arasında etkinliklere katılmak yer almaktadır. Bu çalışmada, arkadaş edinmenin ve arkadaşlarla vakit geçirmenin üniversiteye uyum sağlamak için yapılan etkinliklerden olduğu ortaya çıkmıştır. Buote ve diğerleri (2007), yaptıkları çalışmada yeni arkadaşlıkların kalitesi ile üniversiteye uyum arasında anlamlı bir pozitif ilişki olduğunu tespit etmişlerdir. Üniversiteye uyum sağlamak için kulüplere ve sosyal etkinliklere katılmanın başvurulan yöntemlerden biri olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Karahan ve diğerleri (2005a) yaptıkları çalışmada sosyo-kültürel etkinliklere katılan öğrencilerin araştırılan uyum düzeylerinin, katılmayan öğrencilere göre daha yüksek olduğunu bulmuşlardır. Üniversiteye uyum ile ilgili çalışmalarda karşılaşılmamış bir sonuç ise Türk öğrencilerin, uyum sağlamak için başvurdukları bir yöntem olarak sosyal medya kullanmasıdır. Türk öğrenciler sosyal medya

kanallarını kullanarak üniversite hakkında bilgiler ve üniversiteden arkadaşlar edinerek üniversiteye uyum sağlamaya çalışmaktadırlar. Araştırmalarda karşılaşılmayan bir diğer sonuç ise bazı öğrencilerin üniversiteye uyum sağlamak için herhangi bir şey yapmayı zamana bıraktıkları ve zamanla üniversiteye uyum sağladıkları sonucu olmuştur. Üniversiteye uyum sağlamak için herhangi bir şey yapmak yerine zamana bırakan öğrencilerin diğer öğrencilere göre uyum sağlama süreçleri daha uzun sürmektedir.

Araştırmanın sonucunda üniversiteye uyum sürecini kolaylaştıran faktörlerin başında sosyal destek görmek geldiği bulunmuştur. Arkadaşlardan, üniversite hocalarından ve aileden görülen sosyal desteğin üniversiteye uyum sürecini kolaylaştırdığı görülmüştür. Bu durum Mutambara & Bhebe(2012), Zhang & Goodson (2011), Bender ve diğerleri (2019) ve Duru (2008)' nun sosyal destek ve üniversiteye uyumla ilgili yaptıkları araştırmalarla tutarlılık sağlamaktadır. Üniversiteye uyumu kolaylaştıran önemli faktörlerden biri de üniversite hocalarının olumlu tutumları olmuştur. Pascarella (1980) fakülte gayri resmi iletişim modelinde öğretim üyeleri ile kurulan iyi ilişkilerin üniversiteye uyum sağlamaya katkı sağlayacağını ifade etmektedir. Pascarella & Terenzini (1978), çalışmalarında öğretim üyelerinin ders ve entelektüel konularda öğrencilerle gayri resmi ilişki kurmanın üniversiteye devam etme kararında etkili olduğunu belirtmişlerdir. Sosyal kişilik özelliklerine sahip olmak üniversiteye uyum sürecini kolaylaştıran önemli faktörlerden bir diğeri olarak bulunmuştur. Karahan ve diğerlerinin (2005b) üniversite birinci sınıf öğrencileri ile yaptıkları araştırmada atılgan kişilik özellikleri sahip olan öğrencilerin üniversiteye daha iyi uyum sağladığı görülmüştür. Üniversiteye uyum sağlamayı kolaylaştıran faktörlerden bir diğeri de arkadaş edinmiş olmaktır. Bean (1985) araştırmasında arkadaş edinmemenin üniversiteyi bırakma sebeplerinden biri olabileceğinden bahsetmektedir. Üniversiteye uyum sürecini kolaylaştıran faktörlerden biri olan aşına durumların olması durumuna diğer araştırmalarda karşılaşılmamıştır. Aşına durumlar; kültürlerin benzer olması, daha önce aileden uzak kalmak, üniversitede tanıdıkların olması, yaşadığın şehirde okumak gibi öğrencilerin uyum sürecini kolaylaştıran durumlardır. Araştırmalarda karşılaşılmayan durumlardan bir diğeri de üniversite imkânlarının iyi olmasının üniversiteye uyum sürecini kolaylaştıran faktörlerden biri olduğu sonucudur. Araştırmada üniversitenin fiziki şartlarının yeterli olması öğrencilerin uyum sürecini kolaylaştıran faktörlerden biri olarak bulunmuştur.

Yapılan araştırmada öğrencilerin kişisel özelliklerinden kaynaklanan sorunların üniversiteye uyum sürecini zorlaştırdığı görülmüştür. Araştırmanın sonucunda çekingen kişilik özelliklerine sahip öğrencilerin üniversiteye uyum sürecinde zorlandıkları tespit edilmiştir. Bu durum Karahan ve diğerlerinin (2005b) üniversite birinci sınıf öğrencileri ile yaptıkları araştırmada çekingen kişilik özelliklerine sahip olan öğrencilerin üniversiteye uyumda zorlandıkları görüşü ile örtüşmektedir. Öğrencilerin ard alan özellikleri de üniversiteye uyum sürecini zorlaştıran kişisel özelliklerden bir diğedir. Bean (1979), Pascarella (1980) araştırmalarında üniversiteye uyum ile kişinin geldiği çevre, aile geçmişi, sosyoekonomik seviye gibi ard alan özelliklerinin üniversiteye uyum sürecini etkilediğini belirtmişlerdir. Bu araştırmada elde edilen bilgiler ulaştığı sonuç itibarıyla Bean (1979) ve Pascarella (1980)' yı doğrulamaktadır. Üniversiteden kaynaklanmayan, öğrencinin özel hayatı ile ilgili olarak yaşadığı kişisel problemlerin de üniversiteye uyum sürecini zorlaştırdığı tespit edilmiştir. Ulaşılan bu sonuca üniversiteye uyumla ilgili diğer araştırmalarda karşılaşılmamıştır. Üniversiteye uyum sürecini zorlaştıran faktörlerden bir diğeri de öğrencilerin sosyalleşememe sorunudur.

Arkadaşlarla yaşanan sorunlar ya da çevre ile yeterince etkileşime giremeyen öğrencilerin üniversiteye uyum sürecinde zorlandığı görülmüştür. Zhang & Goodson (2011) araştırmalarında yabancı öğrencilerin çevre ile etkileşim kurmalarının uyum sürecine katkı sağladığını ifade etmişlerdir. Araştırmada, yabancı öğrencilerin ayrımcılığa uğradıklarını düşünceleri üniversiteye uyum sürecini zorlaştıran bir durum olarak ortaya çıkmıştır. Araujo (2011), yaptığı araştırmada yabancı öğrencilerin ayrımcılığa uğradığını düşünme ve önyargılarla karşılaşmalarının üniversiteye uyum süreçlerini zorlaştıran bir değişken olduğundan bahsetmiştir. Bu durum, yapılan araştırma ile tutarlılık sağlamaktadır. Üniversiteden kaynaklanan sorunların üniversiteye uyum sürecini zorlaştırdığı sonucuna ulaşılmıştır. Üniversitede karşılaşılan sorunların başında üniversite hocalarının sert tutum sergilemeleri gelmektedir. Üniversite hocalarının olumlu tutumları üniversiteye uyum sürecini kolaylaştırırken, hocaların sert tutum sergilemeleri de üniversiteye uyum sürecini zorlaştıran bir faktör olarak karşımıza çıkmaktadır. Üniversite hocaları ile ilgili çevrenin olumsuz yorumlarda bulunması ve ön yargı oluşturmaları da üniversiteye uyum sürecini zorlaştıran bir faktördür. Çevrenin üniversite hocalarıyla ilgili olumsuz sözler söylemeleri, öğrencilerin uyum sürecini zorlaştıran bir etken olmuştur. Üniversiteye uyumla ilgili diğer araştırmalar incelendiğinde bu durumla ilgili herhangi bir bilgi ile karşılaşmamıştır. Üniversite ile ilgili olumsuzlukların üniversiteye uyum sürecini zorlaştırdığı tespit edilmiştir. Üniversitenin öğrencinin beklentilerini karşılamaması, üniversitenin imajının öğrenci açısından yeterli görülmemesi gibi durumlar öğrencilerin üniversiteye uyum sürecini zorlaştırmıştır. Bunların dışında yabancı öğrencilerin üniversiteye uyum sürecinde karşılaştıkları en büyük zorluğun dilden kaynaklanan sorunlar olduğu bulunmuştur. Dilden kaynaklanan sorunlar; dil yetersizliği, yabancı dilde eğitim ve dilden dolayı iletişim kurmaya çekinme olarak tespit edilmiştir. Güçlü (1996), Sungur ve diğerleri (2016), Zavalsız & Gündoğ (2017), Aydın Kartal ve diğerlerinin (2018) yabancı öğrencilerin üniversiteye uyumlarına yönelik yaptıkları araştırmalarda dil yetersizliğinin üniversiteye uyum sürecini zorlaştıran en önemli faktörlerden biri olduğu ortaya çıkmıştır. Diğer araştırmalar yabancı öğrencilerin uyum sürecinde öğrencilerin akademik uyumda zorlandıklarına ve dil yetersizliğine değinseler de yabancı dilde eğitim zorluğuna değinen bir araştırma ile karşılaşmamıştır. Bu araştırmada, yabancı öğrencilerin yabancı dilde eğitim görmelerinden kaynaklanan; dersi anlamakta zorlanma, sınav süresinin yetmemesi, ödevlerin çok uzun sürmesi, derslerde kendini ifade edememe gibi durumların öğrencilerin uyum sürecini zorlaştırdığı tespit edilmiştir. Yine bu araştırmada, yabancı öğrencilerin dil yetersizliğinden dolayı iletişim kurmaya çekindikleri ve bu durumun üniversiteye uyum sürecini zorlaştırdığı tespit edilmiştir.

Araştırma sonucunda öğrencilerin üniversiteye uyum sağlamaya yönelik beklentilerinin genelini üniversite ya da fakülte yönetiminin hazırlayacağı etkinlik programları oluşturmaktadır. Araştırma sonucunda öğrencilerin üniversiteye uyum konusunda üniversitenin yeterince çalışma yapmadığını düşündükleri ortaya çıkmıştır. Öğrenciler ders dışı zamanlarda üniversite de çeşitli etkinliklerin yapılmasını beklemektedirler. Bu durumun uyum süreçlerine katkı sağlayacağını düşünmektedirler. Astin (1999) araştırmasında öğrencilerin ders dışı etkinliklere katılmasının üniversiteye uyumunu arttıracığından bahsetmiştir. Toyokawa & Toyokawa (2002) yabancı öğrencilerin ders dışı etkinliklere katılmalarının sosyal uyumlarına katkı sağlayacağından bahsetmişlerdir. Araştırma bulguları bu araştırmalarla tutarlılık göstermektedir. Öğrenciler üniversiteye uyum sürecinde etkili bir oryantasyon çalışmasının üniversiteye uyum sürecini kolaylaştırabileceğinden bahsetmişlerdir. Tinto (1975), Bean &

Eaton (2001), Coşkunserçe (2014), Akhan & Arık Karamık' in (2019) yaptıkları araştırmalarda yapılan oryantasyon çalışmalarının üniversiteye uyum sürecine katkı sağladığını belirtmişlerdir. Bu araştırmada ise bazı öğrenciler oryantasyon çalışmalarının üniversiteye uyum süreçlerine herhangi bir katkısı olmadığını ama daha etkili bir oryantasyon çalışması yapılırsa üniversiteye uyum süreçlerine katkı sağlayabileceğini belirtmişlerdir. Bu araştırmada yapılan oryantasyon çalışmasının öğrencilerin üniversiteye uyum sürecine katkı sağlayabilmesi için ihtiyaca yönelik ve öğrenciler için işlevsel olması gerektiği sonucuna ulaşılmıştır.

Şekil 5. Üniversiteye uyum süreci kod teori modeli

Şekil 5 incelendiğinde araştırmada üniversiteye uyum fenomeni ile ilgili ulaşılan bütün tema, kategori ve alt kodlara yer verilmiş, çalışmanın genel bir modeli sunulmuştur.

Öneriler

- Öğrencilerle yapılan görüşmeler sonucunda üniversitede yapılacak ders dışı etkinliklerin öğrencilerin özellikle sosyal uyumlarını arttıracacağı düşünülmektedir.

- Araştırma bulgularına bakıldığında yapılan oryantasyon programının gözden geçirilmesi gerektiği görülmüştür. Üniversiteye yeni başlamış bir öğrencinin ihtiyaçlarına yönelik; barınma imkanları, ulaşım imkanları, şehrin tanıtımı, üniversitenin tanıtımı, bölümün tanıtımını içeren bir oryantasyon programı hazırlanmalıdır. Öğrencilerin üniversiteye uyum sağlama sürecine katkı sağlayacak işlevsel bir oryantasyon programının öğrencilerin uyumuna katkı sağlayacağı düşünülmektedir.
- Edinilen bulgular ışığında üniversite yönetimi tarafından öğrencilerin üniversiteye uyumlarını sağlamak amacıyla oluşturulacak bir sosyal medya uygulamasının, öğrencilerin uyumlarını kolaylaştıracağı düşünülmektedir.
- Öğrenciler için üniversiteye uyum sürecini kolaylaştıran en önemli etken sosyal destek görmek olmuştur. Uyum sağlama sürecinde sosyal medya üzerinden ya da yüz yüze olarak sosyal destek gruplarının oluşturulmasının üniversiteye uyum sürecine katkı sağlayacağı düşünülmektedir.
- Üniversite hocalarından görülen sosyal destek ve hocalarla iletişim kurmak öğrencilerin üniversiteye uyum sağlamasında önemli rol oynamaktadır. Üniversite hocaları ile ders dışı zamanlarda iletişim kurabilmenin öğrencilerin uyum sürecine katkı sağlayacağı düşünülmektedir.
- Öğrencilerin ifadelerine bakıldığında mesleki olarak herhangi bir bilgi verilmediği, öğrendikleri bilgilere kendi ulaştıkları görülmüştür. Yapılacak mesleki bilgilendirme ve kariyer rehberliğinin öğrencinin üniversiteye uyum sürecine katkı sağlayacağı düşünülmektedir.
- Öğrencilerin ifadelerine bakıldığında çekingen kişilik özelliklerine sahip olan öğrencilerin üniversiteye uyum sürecinde zorlandıkları görülmüştür. Çekingen kişilik özelliklerine sahip öğrencilere yönelik sosyal beceri ve atılganlık eğitimi gibi psiko-eğitsel çalışmalar yapılabilir. Yapılacak psiko-eğitsel çalışmanın üniversiteye uyum sürecine katkı sağlayacağı düşünülmektedir.
- Yabancı öğrencilerin görüşme verilerinde özellikle Türk öğrencilerle kurulan ilişkilerin üniversiteye uyuma daha büyük katkıları olduğu belirtilmiştir. Bu durum göz önüne alındığında Türk ve yabancı öğrencilerin kaynaşmasına yönelik çeşitli projelerin ve etkinliklerin yapılmasının üniversiteye uyum sürecine katkı sağlayacağı düşünülmektedir.
- Araştırma homojen bir çalışma grubu ile yapılmıştır, heterojen bir çalışma grubu ile tekrarlanarak sonuçların farklılaşıp farklılaşmadığı araştırılabilir.
- Araştırma, Covid-19 küresel salgını nedeniyle yüz yüze eğitim görmüş 2. Ve 3. Sınıf öğrencileri ile yapılmıştır. Üniversiteye uyum sağlama süreci ise öğrencilerin daha çok 1. Sınıfta karşılaştıkları bir süreçtir. Araştırma üniversite 1. Sınıf çalışma grubu ile tekrarlanabilir ve ulaşılan sonuçların değişip değişmediği incelenebilir.
- Araştırmada veri toplama tekniklerinde sadece görüşme kullanılmıştır. Gözlem ve odak grup görüşmesi gibi farklı teknikler kullanılarak veri çeşitlemesi yapılabilir. Veri çeşitlemesi ile sonuçların değişip değişmediği incelenebilir.

- Araştırmada nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Araştırma hem nitel hem nicel yöntemlerden yararlanarak karma yöntem olarak tekrar yapılabilir ve sonuçların geçerliliği incelenebilir.

Çıkar Çatışması Bildirimi

Yazar(lar), bu makalenin araştırılması, yazarlığı ve/veya yayınlanmasına ilişkin herhangi bir potansiyel çıkar çatışması beyan etmemiştir.

Destek/Finansman Bilgileri

Bu araştırma Gaziantep Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projeleri (BAP) Birimi Fonu (Proje No: EF.YLT.20.03) tarafından desteklenmektedir.

Etik Kurul Kararı

Bu araştırmanın uygulanması için Gaziantep Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Etik Komisyonundan (29.04.2020- 21192406/302.08.01/14995) gerekli izin alınmıştır.

Kaynakça/References

- Akhan, N. E., & Arık Karamık, G. (2019). Eğitim fakültesi birinci sınıf öğrencilerinin üniversiteye uyumlarının yaratıcı drama ile sağlanması. *Eğitim Kuram ve Uygulama Araştırmaları Dergisi*, 5(2), 141–152.
- Araujo, A. A. de. (2011). Adjustment issues of international students enrolled in American colleges and universities: A review of the literature. *Higher Education Studies*, 1(1), 2–8. <https://doi.org/10.5539/hes.v1n1p2>
- Aydın Kartal, Y., Işık, C., & Yazıcı, S. (2018). Bir kamu üniversitesinde öğrenim gören uluslararası öğrencilerin sosyal ve akademik uyumlarını etkileyen faktörlerin belirlenmesi. *Zeynep Kamil Tıp Bülteni*, 49(1), 1–5. <https://doi.org/10.16948/zktipb.331345>
- Bailey, A., & Hsu, M. (y.y.). *A study of freshman adjustment to college life and perceptions of academic advising*. <http://citeseerx.ist.psu.edu/viewdoc/download?doi=10.1.1.458.5866&rep=rep1&type=pdf>
- Baker, R. W., McNeil, O. V., & Siryk, B. (1985). Expectation and reality in freshman adjustment to college. *Journal of Counseling Psychology*, 32(1), 94–103. <https://doi.org/10.1037/0022-0167.32.1.94>
- Baker, R. W., & Siryk, B. (1984). Measuring adjustment to college. *Journal of Counseling Psychology*, 31(2), 179–189. <https://doi.org/10.1037//0022-0167.31.2.179>
- Baker, S. R. (2004). Orientations : Their Role in University. *Current Psychology*, 23(3), 189–202.
- Baltacı, A. (2018). Nitel araştırmalarda örnekleme yöntemleri ve örnek Hacmi sorunsalı üzerine kavramsal bir inceleme. *Bitlis Eren Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 7(1), 231–274.
- Başkale, H. (2016). Nitel araştırmalarda geçerlik, güvenilirlik ve örneklem büyüklüğünün belirlenmesi. *Dokuz Eylül Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Elektronik Dergisi*, 9(1), 23–28.
- Bean, J. P. (1979). Dropouts and turnover: The synthesis and test of a causal model of student attrition. *Research in Higher Education*, 12(2), 155–187. <https://doi.org/10.1007/BF00976194>
- Bender, M., van Osch, Y., Slegers, W., & Ye, M. (2019). Social support benefits psychological adjustment of international students: Evidence from a meta-analysis. *Journal of Cross-Cultural Psychology*, 50(7), 827–847. <https://doi.org/10.1177/0022022119861151>
- Bülbül, T. (2012). Yükseköğretimde okul terki : Nedenler ve çözümler. *Eğitim ve Bilim*, 37(166), 219–235.
- Buote, V. M., Pancer, M. S., Pratt, M. W., Adams, G., Birnie Lefcovitch, S., Polivy, J., & Wintre, M. G. (2007). The importance of friends friendship and adjustment among 1st- year university students. *Journal of Adolescent Research*, 22(6), 665–689.
- Burgette, J. E., & Magun-Jackson, S. (2008). Freshman orientation, persistence, and achievement: A longitudinal analysis. *Journal of College Student Retention: Research, Theory and Practice*, 10(3), 235–263. <https://doi.org/10.2190/CS.10.3.a>
- Çelik, M., & Çırak, Y. (2019). Üniversite öğrencilerinin fonksiyonel olmayan tutumların genel, kişisel ve sosyal uyum düzeylerini yordama gücü. *Anemon Muş Alparslan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 7, 97–103.

- Clark, M. R. (2005). Negotiating the freshman year: Challenges and strategies among first-year college students. *Journal of College Student Development*, 46(3), 296–316. <https://doi.org/10.1353/csd.2005.0022>
- Clinciu, A. I. (2013). Adaptation and stress for the first year university students. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 78(May 2013), 718–722. <https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2013.04.382>
- Coşkunserçe, O. (2014). *Uluslararası öğrencilerin kültürel uyum sürecine yönelik bir çevrimiçi oryantasyon uygulamasının geliştirilmesi ve etkinliğinin incelenmesi* [Routledge]. <https://doi.org/10.4324/9781315853178>
- Creswell, J. W. (2017). *Nitel araştırmacılar için 30 temel beceri* (1. baskı). Anı yayıncılık.
- Creswell, J. W. (2018). *Nitel araştırma yöntemleri beş yaklaşıma göre nitel araştırma ve araştırma deseni* (M. Bütün & S. B. Demir (ed.); 4. baskı). Siyasal kitabevi.
- Duru, E. (2008). Üniversiteye uyum sürecinde yalnızlığı yordamada sosyal destek ve sosyal bağlılığın doğrudan ve dolaylı rolleri. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 3(29), 13–24.
- Dyson, R., & Renk, K. (2006). Freshmen adaptation to university life: Depressive symptoms, stress, and coping. *Journal of Clinical Psychology*, 62(10), 1231–1244. <https://doi.org/10.1002/jclp.20295>
- English, T., Davis, J., Wei, M., & Gross, J. J. (2017). Homesickness and adjustment across the first year of college: A longitudinal study. *Emotion*, 17(1), 1–5. <https://doi.org/10.1037/emo0000235>
- Feldt, R. C., Graham, M., & Dew, D. (2011). Measuring adjustment to college: Construct validity of the student adaptation to college questionnaire. *Measurement and Evaluation in Counseling and Development*, 44(2), 92–104. <https://doi.org/10.1177/0748175611400291>
- Fisher, S., & Hood, B. (1987). The stress of the transition to university: A longitudinal study of psychological disturbance, absent-mindedness and vulnerability to homesickness. *British Journal of Psychology*, 78(4), 425–441. <https://doi.org/10.1111/j.2044-8295.1987.tb02260.x>
- Gençöz, F. (1998). Uyum Psikolojisi. *Kriz Dergisi*, 6(2), 1–7. <http://dergipark.gov.tr/kriz/issue/41094/496660>
- Gopalan, N., Beutell, N. J., & Middlemiss, W. (2019). International students' academic satisfaction and turnover intentions: Testing a model of arrival, adjustment, and adaptation variables. *Quality Assurance in Education*, 27(4), 533–548. <https://doi.org/10.1108/QAE-01-2019-0001>
- Horgan, A., Sweeney, J., Behan, L., & McCarthy, G. (2016). Depressive symptoms, college adjustment and peer support among undergraduate nursing and midwifery students. *Journal of Advanced Nursing*, 72(12), 3081–3092. <https://doi.org/10.1111/jan.13074>
- Karahan, F., Sardoğan, M. E., Özkamalı, E., & Dicle, A. N. (2005a). Üniversite 1. sınıf öğrencilerinin üniversiteye uyum düzeylerinin sosyokültürel etkinlikler açısından incelenmesi. *Çukurova Üniversitesi Eğitim Fakültesi*, 2(30), 63–71.
- Karahan, T. F., Sardoğan, M. E., Özkamalı, E., & Dicle, A. N. (2005b). Üniversite öğrencilerinin üniversite yaşamına uyum düzeylerinin denetim odağı ve atılacak düzeyleri açısından incelenmesi. *Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi Dergisi*, (18), 6–15.

- Koçyiğit, M., & Eğmir, E. (2015). Yükseköğretim, neden ve nasıl: Üniversite öğrencilerinin perspektifinden bir bakış. *Route Educational and Social Science Journal*, 2(4), 241–256.
- Kuh, G. D., & Hu, S. (2001). The effects of student-faculty interaction in the 1990s. *The Review of Higher Education*, 24(3), 309–332. <https://doi.org/10.1353/rhe.2001.0005>
- Mercan, Ç. S., & Yıldız, S. A. (2011). Eğitim fakültesi birinci sınıf öğrencilerinin üniversiteye uyum düzeylerinin farklı değişkenler açısından incelenmesi. *Hasan Âli Yücel Eğitim Fakültesi Dergisi*, 8(2), 135–154. <http://dergipark.ulakbim.gov.tr/iuayefd/article/view/1023016876>
- Merriam, S. B., & Tisdell, E. J. (2015). *Qualitative research: a guide to design and implementation* (4. baskı). Jossey- Bass.
- Mesidor, J. K., & Sly, K. F. (2016). Factors that contribute to the adjustment of international students. *Journal of International Students*, 6(1), 262–282.
- Mounts, N. S. (2004). Contributions of parenting and campus climate to freshmen adjustment in a multiethnic sample. *Journal of Adolescent Research*, 19(4), 468–491. <https://doi.org/10.1177/0743558403258862>
- Mudhovozi, P. (2011). Adjustment experiences of international students at a south african university. *Journal of Psychology in Africa*, 21(2), 293–296. <https://doi.org/10.1080/14330237.2011.10820458>
- Mutambara, J., & Bhebe, V. (2012). An analysis of the factors affecting students' adjustment at a University in Zimbabwe. *International Education Studies*, 5(6), 244–250. <https://doi.org/10.5539/ies.v5n6p244>
- Nailevna, T. A. (2017). Acculturation and psychological adjustment of foreign students (the experience of Elabuga Institute of Kazan Federal University). *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 237(June 2016), 1173–1178.
- Nasir, M. (2012). Effects of cultural adjustment on academic achievement of international students. *Journal of Elementary Education*, 22(2), 95–103. [http://pu.edu.pk/images/journal/JEE/PDF-Files/Article No. 7_V22_2_12.pdf](http://pu.edu.pk/images/journal/JEE/PDF-Files/Article%20No.%207_V22_2_12.pdf)
- Pare, J., & Tsay, W. (2014). A study of the adjustment process of international students within the Taiwanese institutions of higher education. *Central Taiwan Journal of Humanities and Social Sciences*, 25(3), 1–34.
- Pascarella, E. T. (1980). Student-Faculty Informal Contact and College Outcomes. İçinde *Review of Educational Research* (C. 50, Sayı 4). <https://doi.org/10.3102/00346543050004545>
- Pascarella, E. T., & Goodman, K. M. (2006). First-year seminars increase persistence and retention: A summary of the evidence from how college affects students. *Peer Review*, 8(3), 26–28.
- Pascarella, E. T., & Terenzini, P. T. (1978). Student-faculty informal relationships and freshman year educational outcomes. *Journal of Educational Research*, 71(4), 183–189. <https://doi.org/10.1080/00220671.1978.10885067>
- Pascarella, E. T., & Terenzini, P. T. (1980). Predicting freshman persistence and voluntary dropout decisions from a theoretical model. *The Journal of Higher Education*, 51(1), 60–75. <https://doi.org/10.1080/00221546.1980.11780030>
- Pascarella, E. T., Terenzini, P. T., & Wolfle, L. M. (1986). Orientation to college and freshman year persistence/withdrawal decisions. *The Journal of Higher Education*, 57(2), 155–175. <https://doi.org/10.1080/00221546.1986.11778760>

- Rabia, H. M. A. (2017). Undergraduate Arab international students' adjustment to U.S. universities. *International Journal of Higher Education*, 6(1), 131–139. <https://doi.org/10.5430/ijhe.v6n1p131>
- Şahin, İ., Zoraloğlu, Y. R., & Şahin Fırat, N. (2011). Üniversite öğrencilerinin yaşam amaçları, eğitsel hedefleri üniversite öğreniminden beklentileri ve memnuniyet durumları. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 17(3), 429–452. <https://doi.org/10.14527/923>
- Sharma, S. (2016). Adjustment: Process, achievement, characteristics, measurement and dimensions. *International Journal of Academic Research*, 3(1(2)), 42–45.
- Shu, F., Ahmed, S. F., Pickett, M. L., Ayman, R., & McAbee, S. T. (2020). Social support perceptions, network characteristics, and international student adjustment. *International Journal of Intercultural Relations*, 74(August 2018), 136–148. <https://doi.org/10.1016/j.ijintrel.2019.11.002>
- Sidle, M. W., & McReynolds, J. (1999). The Freshman Year Experience: Student Retention and Student Success. *Journal of Student Affairs Research and Practice*, 36(3), 288–300. <https://doi.org/10.2202/1949-6605.5019>
- Şimşek, H. (2013). Üniversite öğrencilerinin okulu bırakma eğilimleri ve nedenleri. *Kuramsal Eğitimbilim Dergisi*, 6(2), 242–271.
- Skowron, E. A., Wester, S. R., & Azen, R. (2004). Differentiation of self mediates college stress and adjustment. *Journal of Counseling and Development*, 82(1), 69–78. <https://doi.org/10.1002/j.1556-6678.2004.tb00287.x>
- Spady, W. G. (1970). Dropouts from higher education: An interdisciplinary review and synthesis. *Interchange*, 1(1), 64–85. <https://doi.org/10.1007/BF02214313>
- Sungur, M. A., Şahin, M., Can, G., Şahin, M. F., Duman, K., Pektaş, B., Doğan, S., Alkan, A. Ö., & Onuk, H. (2016). Düzce üniversitesinde yükseköğrenim gören yabancı uyruklu öğrencilerin yaşam doyumları ve sosyal uyumlarını etkileyen faktörler. *Düzce Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 6(2), 101–109. <https://dergipark.org.tr/en/pub/duzcesbed/issue/24384/258501>
- Sürücü, M., & Bacanlı, F. (2010). Üniversiteye uyumun psikolojik dayanıklılık ve demografik değişkenlere göre incelenmesi. *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 30(2), 375 – 396.
- Tao, S., Dong, Q., Pratt, M. W., Hunsberger, B., & Pancer, S. M. (2000). Social support: Relations to coping and adjustment during the transition to university in the People's Republic of China. *Journal of Adolescent Research*, 15(1), 123–144.
- Tinto, V. (1975). Dropout from Higher Education: A Theoretical Synthesis of Recent Research. *Review of Educational Research*, 45(1), 89–125. <https://doi.org/10.3102/00346543045001089>
- Tinto, V. (1982). Limits of theory and practice in student attrition. *The Journal of Higher Education*, 53(6), 687–700. <https://doi.org/10.2307/1981525>
- Toyokawa, T., & Toyokawa, N. (2002). Extracurricular activities and the adjustment of Asian international students: A study of Japanese students. *International Journal of Intercultural Relations*, 26(4), 363–379. [https://doi.org/10.1016/S0147-1767\(02\)00010-X](https://doi.org/10.1016/S0147-1767(02)00010-X)
- Türnüklü, A. (2000). Eğitimbilim Araştırmalarında Eğitimbilim araştırmalarında etkin olarak kullanılacak nitel bir araştırma tekniği: Görüşme. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 24(24), 543–559. <https://doi.org/10.14527/578>

- Wang, A., Chen, L., Zhao, B., & Xu, Y. (2006). First-year students' psychological and behavior adaptation to college: The role of coping strategies and social support. *US-China Education Review, 3*(5), 51–57.
- Yıldırım, A., & Şimsek, H. (2018). *Sosyal Bilimlerde nitel araştırma yöntemleri* (11. baskı). Seçkin yayıncılık.
- Yök. (2021). *Üniversite izleme ve değerlendirme genel raporu*. <https://www.yok.gov.tr/Documents/Yayinlar/Yayinlarimiz/2022/universite-izleme-ve-degerlendirme-genel-raporu-2021.pdf>
- Yök. (2021). *Yükseköğretim kurulu 2020 yılı yükseköğretim kurumları sınavı yerleştirme sonuçları raporu*. <https://basin.yok.gov.tr/AciklamaBelgeleri/2020/24-yks-yerlestirme-sonuclari-raporu-2020.pdf>
- Zavalsız, Y. S., & Gündoğ, E. (2017). Yabancı uyruklu öğrencilerin sosyo-kültürel entegrasyonu (Karabük Üniversitesi örneği). *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi, 6*(5), 3168–3192. <http://www.itobiad.com/en/download/article-file/394471>
- Zhang, J., & Goodson, P. (2011). Predictors of international students' psychosocial adjustment to life in the United States: A systematic review. *International Journal of Intercultural Relations, 35*(2), 139–162. <https://doi.org/10.1016/j.ijintrel.2010.11.011>
- Zhou, Y., Jindal-Snape, D., Topping, K., & Todman, J. (2008). Theoretical models of culture shock and adaptation in international students in higher education. *Studies in Higher Education, 33*(1), 63–75. <https://doi.org/10.1080/03075070701794833>

İletişim/Correspondence

Banu ALTUN

banuk.viran@gmail.com

Doç. Dr. Mehmet MURAT

mmurat@gantep.edu.tr